National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
L

National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, OCTOBER 9, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 76 (3275) XXXV aastakäik | Reedel, 10. oktoobril 1986 — Friday, October 10, 1986 | Üksiknumbri hind 70 centi

Konnakarbi-kleit selle juurde sobitatud tanuga ja ülikuuega. Foto: Lembitu Ristsoo

Prof.dr. Tõnu Parmingu loeng Eesti Majas

Analüüs ühiskonnast ja intelligentsist

Reedel, 3. oktoobril pidas prof.dr. Parming Toronto Eesti Majas Eesti õppetooli ava-aktuse raames umbes tunni-ajase loengu, mille suurelt osalt (väikeste koondamistega) siin ära toome. Professor Parming alustas oma loengut eesti intelligentsi ja ühiskonna suhetest nende sõnade defineerimisega. Ta defineeris intelligentsi mitte omadussõnana, vaid nimisõnana, mis inglise keeli umbes sõnale „intellectuals" vastab. Ühiskonda arvas ta igaühte ise mõistvat. Allpool professor Parmingu, Eesti Õppetooli ajutise juhataja, kõne Eesti Majas.

Professor Parming väitis, et tänapäeval seob väliseestlasi rohkem nende päritolule rajatud rahvustunne kui mingi riik või maa, isegi keel. Ta mainis ka professor Randi „globaalse eestluse" mõistet ja ütles, et ühtekuuluvusele aitavad muidugi kaasa ühised kirikud ja muud organisatsioonid ning erigrupid. Kuid pikkamööda sulavad need paljud grupid teistega ühte ja muutuvad seega olematuks. Rahvusiseteadvus võib nõrgeneda ja paiguti hoopis kaduda.

Professor Parming ütles, et me peame vahet tegema rahvaste ja rahvuste vahel. Ta defineeris rahvast kui samalaadset kultuuri omavat, samasse piirkonda kuuluvat ja sama keelt rääkivat inimgruppi. Kuid rahvad, kes on teistest täiesti isoleeritud, ei pea end rahvuseks vaid ainult „inimesteks". Ta tõi näitena hiljuti Filipiini dzhunglites avastatud, alles kiviaegsel tasemel elavat hõimu, kel teiste inimestega mingeid kokkupuuteid ei olnud ja kes seepärast oma „rahvast" ainsateks inimesteks maailmas pidasid.

Riigid kaugemas minevikus — näiteks Euroopas nõndanimetatud „keskajal" — ei olnud rahvusriigid, vaid feodaalsed organisatsioonid, kus tihti muulastest kõrgaadel oli riigitruu keisrile, usutruu Rooma paavstile ja muidugi kirikliku organisatsioonile ning kaudu truu ristiusu Jumalale. Kuid mõningate eranditega tuginesid sellised riigid siiski tihti ühele pearahvusele — nagu Prantsusmaal, Ungaris, Bulgaarias, Poolas. Kuid kui rahvas endas legitiimsust otsitakse ja lojaalsus ei ole mitte ainult jumalale või keisrile, siis tekivad rahvusriigid, ütles prof. Parming.

Prof.dr. T. Parming loengut pidamas.

Alates 18. sajandist toimus Euroopas kolm suurt muudatust, kinnitas esineja. Esiteks hakkasid *valgustusaja mõtted liikuma*, baseerudes üheõiguslusele ja vendlusele. Teiseks hakkasid põllumajandusriigid muutuma tööstusriikideks ja tekkisid uued ühiskonnakihid — vabrikutöölised ja töösturid. Kolmandaks, Napoleoni ajastu lõpuks olid Euroopas hävinenud väiksemad riigid ja võim jäi seal mitme suure impeeriumi kätte — kus aga ei valitsenud enam nii palju jumal kui keiser.

(Järg lk. 8)

Moenäitusest

Lööklausega „Designer Launch 86" alustas Ellen Petersoni Moe-instituut oma uut hooaega. Moenäitus toimus reedel, 3. oktoobril „Toronto Convention Centre" auditooriumis ja meie lehe esindaja oli kohal koos oma fotograafiga. Järgnev on tema asjatundlik aruanne Ellen Petersoni moenäituse kohta.

„Rõivad, mida meile näidati, olid mitmes stiilis — alates jalutamisülikondadest (daywear suits) ja päevakleitidest kuni õhtukleitide ja pruutkleitideni. Need olid üldiselt huvitava ja mõnikord kaunis keeruka disainiga ja hästi õmmeldud. Moenäitus tõi välja terve sarja noorte moedisaini-õpilaste poolt valmistatud rõivaid, näidates nende võimeid ja ettekujutust.

Mitmed disainid näitasid üles päris „coutourier'i"-päraseid detaile. Rõhk oli materjalide kasutamisel mitmel eriviisil — kaasa arvatud voldistamine (draping), põiki-lõiked (bias-cutting), krookimine (rouching) ja muud sellised moenäitusele omased töötlemised. See viimane töötlusviis on moes skulptuurisarnase efekti saavutamiseks, mida kasutatakse õhtukleitide huvitavaks tegemisel. Mõned õhtukleitidest olid tõepoolest „show stoppers", see tähendab, need olid üllatava detailiga ja näitasid üles suurt ettekujutusvõimet. Eriti paistis silma pulmakleit, millel oli konnakarbi-kujuline tanu või „turban" mis kuulus kleidiga ühte ja mille juurde kuulus veel volangiline (ruffled) organdi ülikuub. Alul tundub kogu see „ensemble" üle-

(Järg lk. 12)

Kuna eeloleva nädala esmaspäev, 13. oktoober on Kanada ametlik püha, THANKSGIVING DAY, siis ilmub sel nädalal üks „Vaba Eestlane", mis kannab reede, 17. oktoobri kuupäeva.

Varuge aeg ja pääsmed meeldivaks piduks!
TORONTO EESTI SKAUDISÕPRADE SELTSI SÜGISPIDU

KOTKAJÄRVE BALL

laupäeval, 25. oktoobril 1986 algusega kell 7.30 õhtul
Toronto EESTI MAJA suures saalis
Eeskavalises osas esinevad Valve Tali ja Olaf Kopvillem
Tantsuks mängib Aruvald & Nieländer duo
EINELAUD ☆ LOTERII ☆ BAAR
Laudade ettetellimine (10 inimest ümmarguses lauas) ja pääsmete eelmüük — Bruno Lindre — 421-5541
Pääsme hind $10.00

Tshehhi tippujuja hüppas ära

Metro Toronto piirkonnas tegutseva North York Aquatic Club'i ujumistreenri Jim Fowlie teatel on Hispaanias toimunud hiljutistel maailmavõistlustel ära hüpanud ja leidnud tee Kanadasse üks tshehhi tippujuja, ühinedes ülalnimetatud ujumisklubiga.

Ärahüppajaks on Marcel Gery, üks maailma parimaid liblikastiilis ujujaid. Ta põgenemisel oli vahendajaks V. Cerny, kes nelja aasta eest ise Fowlie kaasabil Tshehhoslovakkia ujumistiimist ära hüppas. Cerny on nüüd juba Kanada kodanik ja ta esindas Kanadat Briti Rahvasteühingu Mängudel (Commonwealth Games) Shotimaal.

Gery on ka väga tugev vabaujumises. MM-võistlustel tuli ta 200 m distantsil liblikaujumises neljandaks. Vabaujumises on ta saanud paremaid tulemusi kui samal alal võistlevad tippkanadalased. Kui vajalike formaalsuste läbiviimine läheb takistusteta, võib ehk Gery esindada Kanadat juba järgmisel suvel Austraalias toimuvail Pan-Pacific Mängudel ja kodanikustaatuse õigeaegsel kättesaamisel ehk ka järgmistel olümpiamängudel.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Arvi Tinits. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Suurte meeste väike kohtamine

Olukorrad Ühendriikide ja N. Liidu vahel kujunevad nii keerulisteks, et isegi endine välisminister Kissinger küsib, kuhu see kõik lõpuks välja viib. Kissinger on eriti mures Reagani ja Gorbatshovi ootamatu kiirkohtamise pärast Islandil, mida ta peab väga ohtlikuks president Reaganile ja Ameerika Ühendriikidele. Sest keegi ei tea, milliste manöövritega venelased välja tulevad ja milliseid võtteid nad kasutavad maailma avaliku arvamise mõjutamiseks ja Washingtonilt järeleandmiste välja pressimiseks.

Praegu on raske ütelda, kui palju mõjutas Islandi kohtumisele aluse panemist Daniloffi-Zahharovi afäär, kuid kahtlemata oli sellel oma osa mõlemate riigipeade kiirele kokkuviimisele keset Atlandi ookeani. Spionaažhiafääri mõju oli seda suurem, et Ühendriikides viibiv N. Liidu välisminister Shevardnadze pidas pikki tunde Ühendriikide välisministri Shultziga nõu kahe suurriigi vahekordi mõjutavale kriisile mõlemaid pooli rahuldava lahenduse leidmiseks ning nende arutelude kestel kerkisid kahtlemata üles ka paljud teised küsimused — eeskätt Reagani-Gorbatshovi kohtamine, mille umbkaudne tähtaeg oli ette nähtud käesoleva aasta lõpuperioodis.

Daniloffi-Zahharovi afäär lahendati teatavasti kompromissiga, kus mõlemad pooled väidavad, et nad tulid välja võitjatena. Võitja selgitamise küsimus on omaette probleemiks, kuna raske on kellegil rääkida võidust kui ta vahetab professionaalse salakuulaja välja pantvangiks võetud ajakirjaniku vastu ja loob sellega pretsedendi, mida vastaspoolel tulevikus on alati võimalik kasutada. Kuid näib, et kogu salakuulamise jant muutus mõlemale poolele tülikaks ning sellest katsuti ruttu lahti saada, et asuda tõsisemate asjade ja raskemate küsimuste juurde, kus domineerivaks probleemiks on tuumarelvastuse piiramine ja tuumarelvade katsete lõpetamine.

Praegu ei ole veel täpselt selge, millised asjaolud viisid Reagani-Gorbatshovi ootamatu ja üllatusliku kiirkohtumise organiseerimisele, kuna mõlemad riigipead pidid alles kohtuma käesoleva aasta lõpul pärast põhjalikke ettevalmistustöid ja eelkokkuleppeid. Kui Ühendriikide välisminister Shultz kahe suure ootamatu kohtamise äsja teatavaks tegi, siis põhjendas ta seda ettekäändega, et Islandil toimuv konverents on mõeldud eeltööde tegemiseks käesoleva aasta lõpul Washingtonis toimuvale Reagan-Gorbatshovi suurkohtamisele. Sellega tekib paratamatult koomiline ja kontrastne olukord: Ühendriikide ja N. Liidu riigipead Reagan ja Gorbatshov võtavad endale Islandil välisministrite ülesandeid, et valmistada ette kahe suure — Reagani ja Gorbatshovi kohtamist!

Oletusi Islandi kahe päevase kohtumise päevakorra kohta tehakse palju. Räägitakse, et esmajoones tuleb kõne alla keskmise lennukaugusega rakettide piiramine Euroopas, ja sellele järgnevalt kultuuriliste ja teaduslike sidemete süvendamine, konsulaaresinduste võrgu vastastikune tihendamine, inimõiguste rakendamine, juutidele N. Liidust väljarändamise võimaldamine ja tõenäoliselt isegi Afganistani küsimus. On mõeldav ja arusaadav, et kõiki neid küsimusi puudutatakse. Kuid paljud tundemärgid lasevad oletada, et Gorbatshovi huvitab eeskätt, kuidas sundida Ühendriike tuumarelvade katsete ja „tähtede sõjale" ettevalmistuste tegemise lõpetamisele. Gorbatshov ei ole kergel käel nõukogude tuumarelvade katsetest loobumise tähtaega pikendanud ning lääne ajakirjanikud ei viidud Aasia tühimaadele nõukogude tuumarelvade katsealadele lõbusõidule, vaid neid taheti mõjutada ja neid veendumusele viia, et venelastel on tuumarelvade katsete lõpetamisega tõsi taga — kui ainult ameeriklased Gorbatshovi suuremeelse ettepanekuga nõustuvad!

„Tähtede sõja" programmi kavakohane areng koos vajalike tuumalaengute katsetega oli nähtavasti kõige kaaluvamaks põhjuseks, miks Gorbatshov nõudis kiiret kohtamist Reaganiga. Võib oletada, et ameeriklased nõustusid Moskva ettepanekuga pooleldi vastumeelselt, kuna neil ei ole selle kohtamisega midagi võita, pigem kaotada. Gorbatshov tuleb Reikjavikis kindlasti vene tugeva propagandakampaania helide saatel avalikkuse ette oma ettepanekutega tuumarelvade vähendamiseks ja tuumarelvade katsete lõpetamiseks. Need propagandafraasid leiavad alati head kõlapinda Euroopas, samuti kui ka Kanadas, kus ei arvestata rahvusvaheliste realiteetidega, vaid mõnuletakse unistuste hõlmas. On karta, et Reagan surutakse kaitsepositsiooni, millele juhtis tähelepanu ka endine Ühendriikide välisminister Kissinger.

Jääb üle küsida — miks Washington nõustus sellise linnulennul organiseeritud kiirkohtamisega kui see võib ameeriklastele rohkem probleeme tekitada kui neid lahendada? Peamiseks põhjuseks on siin ilmselt novembris toimuvad Kongressi täiendusvalimised, mis nõuavad administratsioonilt ettevaatlikku välispoliitikat ning Reaganilt rahuapostli käitumist. Praegune vabariiklaste administratsioon omab senatis ainult väikese enamuse, kuna Esindajatekoda on täielikult demokraatide kontrolli all, kes on pidevalt takistanud presidendi kavatsuste ja plaanide ellu rakendamist. Siin on vaja muudatusi ning Reagan võib võita ainult siis endale uusi poolehoidjaid, kui ta tüürib oma poliitikaga näilise rahu ja Moskvaga koostöö otsimise suunas.

K. A.

Eestlased demonstreerisid Ottawas

100 toetusallkirja tunnis

Nõukogude Liidu välisministri Shevardnadze tuleku puhul Ottawasse, teisipäeval, 30. sept. korraldas sinna sõidu eestlaste ÜRO aktsiooni komitee kahel autol, levitamaks ÜRO aktsioonikomitee eesmärke selgitavaid lendlehti ja korjamaks toetusallkirju ÜRO täiskogu presidendile saadetavale apellile.

Eestlaste sõit Ottawasse õnnestus ja vähem kui kahe ja poole tunni kestel korjati 280 toetusallkirja, ehk keskmiselt 100 toetusallkirja tunnis. Samal ajal levitati Ottawas, Parlamendi-Mäel 450 lendlehte.

Esmaspäeval, 29. sept. sadas kõvasti vihma ja ametliku ennustuse kohaselt pidi jätkuma ka teisipäeval vihmasadu koos äikesega ja tormiga. See heidutas lätlasi ja leedulasi, kes pidid koos eestlastega Ottawasse sõitma. Eestlased tegid oma ennustuse pilvede asetuse ja tuule suuna alusel ning leidsid, et teisipäeval peaks olema päikesepaiste, osaline pilvitus ja mitte tugev tuul. Nende ennustus osutus õigeks. Sõit Ottawasse oli oivaline läbi värviküllase looduse.

Kokkuleppe kohaselt jõuti täpselt kell 13.00 Ottawa igavese tule juurde Parlamendi-Mäel. Vastuvõtmas oli eestlasi kohaliku eesti seltsi esinaine, pr. Ene Kukk-Shewchuk koos pr. Nora Nõmmikuga, kaks leedulast ja mitte ühtegi lätlast. Viimastele oli nähtavasti teatatud Torontost, et keegi lätlastest Torontost Ottawasse ei sõida.

Liiklus Parlamendi-Mäel oli tihe. Seal oli näha palju turiste, ajakirjanikke ja CBC tehnikuid, kes seadsid üles TV kaameraid, et jäädvustada N. Liidu välisministri saabumist. Parlamendihoonesse oli ruttamas ka rahva poolt valitud esindajaid, et valida parlamendis uus speaker.

Pr. Shewchuk tutvustas Torontost kohaletulnuid ajakirjanikele, ja seletas, mida taotletakse ÜRO täiskogu presidendile saadetava apelliga. A. Nõmmik selgitas Eesti, Läti ja Leedu rahva saatust Nõukogude okupatsiooni all ja nende rahvaste vajadust saada vaatleja staatust ÜRO organisatsioonis. Kõike seda filmiti ja kõnelus jäädvustati lindile. Aega selleks kulus üle tunni, kuid õhtustes raadio- ja TV-teadetes ei olnud asjast sõnagi, samuti ka mitte kolmapäevastes ajalehtedes. Juute ei olnud seal näha suuremal arvul, kuid nendest räägiti ja nendest kirjutasid ajalehed, nende ettevalmistused olid ilmselt suuremaulatuslikumad meie omast.

Lätlaste ja leedulaste ärajäämise tõttu sai tegevusse rakendud ainult üks toetusallkirjade korjamise grupp. Allkirjade korjajateks olid A. Nõmmik, E. Berendsen ja E. Ruberg. Lendlehti jagasid P. Osko ja M. Berendsen. Plakatite juurde jäi A. Tamm.

Aega toetusallkirjade korjamiseks jäi vaevalt kaks ja pool tundi, sest kella 16.20 ajal kattus taevas pilvedega ja hakkasid langema esimesed piisad. Tuli kaasatoodud varustus kokku panna ja rutata tagasi autode juurde.

Rahvas suhtus üldiselt heatahtlikult toetusallkirjade korjatesse; paljud olid hästi informeeritud Balti rahvaste kurvast saatusest II maailmasõja ajal ja olid meeleldi valmis oma toetusallkirja andma. Umbes 10% isikutest, kelle poole pöörduti allkirja saamiseks, ütlesid sellest ära, peamiselt põhjusel, et nemad on valitsuse teenistuses ja peavad jääma erapooletuiks.

Tänu suurele turistide arvule oli lendlehtede saajate ja toetusallkirjade andjate seas hulk välismaalasi, nagu ameeriklasi, inglasi, prantslasi, sakslasi, itaallasi, argentiinlasi, paraguailasi, egiptlasi, rodeesialasi ja neegreid Tanzaniast.

Loodetavasti viisid nad kaasa oma kodumaale eestlaste, lätlaste ja leedulaste soovid.

Toetusallkirjade korjajatel tuli leida lühikesed, kiired ja selged vastused küsimustele: Milleks see allkiri on vajalik; kas sellest allkirjast on kasu; ma ei ole kanadalane, kas ma võin allkirja anda? Kelle käest teie neid allkirju korjate; mis värvilinti teie kannate; miks teie sõdisite koos sakslastega jne.

Vaatamata sellele, et üritus Ottawas ei kujunenud niivõrd suureks kui kavandatud, näitas see siiski, et organiseeritud toetusallkirjade korjamine saab olla edukam kui individuaalne. Seda tuleks vaid suuremas skaalas ette valmistada.

Levitatavatest lendlehtedest esimene selgitas ühel küljel, miks eestlased, lätlased ja leedulased oma apellile toetusallkirju vajavad ja teisel leheküljel on toodud nende nõuded, millele ÜRO täiskogu ja ÜRO liikmesriigid peaks oma nõusoleku andma. Teisel lendlehel on ära toodud kogu ÜRO täiskogu presidendile ja likmesriikide valitsustele saadetava apelli tekst.

A. N.

Balti demonstrantide lendleht Ottawas.

Berliini müürist

Ühes Toronto suurajalehele saadetud lugejakirjas kirjutatakse: „Teie lehes kirjutas üks poliitiline kommentaator, et kuigi 17 miljonit ida-sakslast on oma „müüri" taga vanglas, on see vangla muutunud talutavaks. Sotsiaalhoolekanne on kõikihõlmav ja mitmed põhilised tarvidused, nagu majutamine ja kohalik transport on peaaegu priid . . ." Kallid härrad, nii on see ka päris-vanglas. Artikkel kinnitab, et „Ida-Saksamaa on nüüd tunnustatud vähemasti 120 eririigi poolt, see on muutunud kuulsaks spordimaaks ja seal arendatakse kultuuri." Seda tehakse ka kõikides vanglates ja vanglad on üldiselt tunnustatud kui tarvilikud asutused. Selliste avaldiste absurdsus teeb mulle lootusetu meeleolu. Ma ei suuda taibata, kuidas needsamad inimesed, kes ägedalt protestivad liikumisvabaduse puudumise vastu Lõuna-Aafrikas, kaitsevad Ida-Saksamaa vanglamüüri, kui

Kommentaa

Suuremaks mureks badusvõitluse teostamis dumaal valitseva oluk vustamisel on siinsete diumide ükskõiksus m se vastu. Keegi ei ole meie maa ja rahva probleemidest — ainu hul kui Eestit juhtub p mõni dramaatiline või ooniline sündmus, leiab ses ajakirjanduses märk

See juhtus ka Ts aatomijõujaamas toimu vatuse järele, mil venel kasid Eestist noori me seerima ja neid s Tshernobõli jõujaama ja korrastustöödele saa hakkasid mõned mobi kes ei tahtnud minna tavale tööle, ametivõim tu ning see vahejuht lääne ajakirjanduses si vastukõla. Isegi nii ka kuses nagu Colorado Denveris ilmus kohalik hes „Rocky Mountain juhtkiri, milles märgiti, tusi võib juhtuda igas jõujaamas, kuid erinev selles, et siin läänes e inimesi sunniviisil 500 gusel asuvale õnnetusk neid sunnitakse puhas dioaktiivsusest nakatat ja ehitusi.

Ajaleht mainib, et p dest Eestist sundkorras detud eestlastest jäid ra suse mõjul haigeks nad olid „vihased, kibe meeleheitel".

Kodumaalt on nüüd välja tilkunud andmeid bõli katastroofi ja selle te kohta Eestis. Kui G oma kaaslastega läänes kelgib, et N. Liidus nüüd avameelsemalt a siis pärast Tshernobõli kulus paar nädalat enn tastroofi kohta hakat ametlikku informatsioo seda levisid ainult kuu eestlased ei olnud tea ka nemad elavad radi sest nakatatud ohutsoo tõde selgus täies ulat siis kui eesti lapsi aastal sõvelaagritesse ja laagrid reserveeriti bõli ümbrusest evakue raina lastele ning kui n hakati mobiliseerima piirkonna puhastamisek raliseerimiseks.

Kuid nüüd on Tsh Eestisse saabunud vee matsiooni, mida välism teata. Tegelik õnnetu arv on tunduvalt su ametlik arv, mis on vii järgult ja samm-samm Nagu selgub, on ametli ka arvesse võtnud ainu mas töötanud tsiviil-isi rite arvu, kuid pole sõjaväelastega ja tuletõ kes saadeti ülepeakaela tava varustuseta kohe netust Tshernobõli õnn le, kus kuumus oli suur, et elavad inimese hikese aja jooksul lih tunud.

Kodumaal elavad ee ole eriti üllatunud, et r formeeritud õigel ajal bõli katastroofist. See munistliku süsteemi ju ju traagilisem oli oln nas, õnnetuskoha p kust hakati ülepeakael evakueerima ning ei neile, miks selline kii paigutamine toimub. ukrainlased arvasid, terroriajad on tagasi t inimesi hakatakse jäl

Kommentaarid

Suuremaks mureks meie vabadusvõitluse teostamisel ja kodumaal valitseva olukorra tutvustamisel on siinsete massimeediumide ükskõiksus meie saatuse vastu. Keegi ei ole huvitatud meie maa ja rahva põhilistest probleemidest — ainult sel juhul kui Eestit juhtub puudutama mõni dramaatiline või sensatsiooniline sündmus, leiab see siinses ajakirjanduses märkimist.

See juhtus ka Tshernobõli aatomijõujaamas toimunud plahvatuse järele, mil venelased hakkasid Eestist noori mehi mobiliseerima ja neid sundkorras Tshernobõli jõujaama puhastus- ja korrastustöödele saatma. Siis hakkasid mõned mobiliseeritud, kes ei tahtnud minna elukardetavale tööle, ametivõimudele vastu ning see vahejuhtum leidis lääne ajakirjanduses siin ja seal vastukõla. Isegi nii kauges keskuses nagu Colorado pealinnas Denveris ilmus kohalikus ajalehes „Rocky Mountain News'is" juhtkiri, milles märgiti, et õnnetusi võib juhtuda igas aatomijõujaamas, kuid erinevus seisab selles, et siin läänes ei saadeta inimesi sunniviisil 500 miili kaugusel asuvale õnnetuskohale, kus neid sunnitakse puhastama radioaktiivsusest nakatatud alasid ja ehitusi.

Ajaleht mainib, et paljud nendest Eestist sundkorras väljasaadetud eestlastest jäid radioaktiivsuse mõjul haigeks ning kõik nad olid „vihased, kibestunud ja meeleheitel".

Kodumaalt on nüüd aeg-ajalt välja tilkunud andmeid Tshernobõli katastroofi ja selle järelduste kohta Eestis. Kui Gorbatshov oma kaaslastega läänemaailmas kelgib, et N. Liidus hakatakse nüüd avameelsemalt ajama asju, siis pärast Tshernobõli õnnetust kulus paar nädalat enne kui katastroofi kohta hakati andma ametlikku informatsiooni. Enne seda levisid ainult kuulujutud ja eestlased ei olnud teadlikud, et ka nemad elavad radioaktiivsusest nakatatud ohutsoonis. Kurb tõde selgus täies ulatuses alles siis kui eesti lapsi käesoleval aastal suvelaagritesse ei võetud ja laagrid reserveeriti Tshernobõli ümbrusest evakueeritud ukraina lastele ning kui noori mehi hakati mobiliseerima õnnetusepiirkonna puhastamiseks ja neutraliseerimiseks.

Kuid nüüd on Tshernobõlist Eestisse saabunud veelgi informatsiooni, mida välismaailmas ei teata. Tegelik õnnetuse-ohvrite arv on tunduvalt suurem kui ametlik arv, mis on viidud järkjärgult ja samm-sammult 31-le. Nüüd selgub, on ametlik statistika arvesse võtnud ainult jõujaamas töötanud tsiviil-isikute ohvrite arvu, kuid pole arvestatud sõjaväelastega ja tuletõrjujatega, kes saadeti ülepeakaela ilma vastava varustuseta kohe pärast õnnetust Tshernobõli õnnetuskohale, kus kuumus oli olnud nii suur, et elavad inimesed olid lühikese aja jooksul lihtsalt söestunud.

Kodumaal elavad eestlased ei ole eriti üllatunud, et neid ei informeeritud õigel ajal Tshernobõli katastroofist. See käib kommunistliku süsteemi juurde. Palju traagilisem oli olnud Ukrainas, õnnetuskoha piirkonnas, kust hakati ülepeakaela inimesi evakueerima ning ei selgitatud neile, miks selline kiire ümberpaigutamine toimub. Paljudki ukrainlased arvasid, et Stalini terroriajad on tagasi tulnud ning inimesi hakatakse jälle küüditama.

On päris selge, et läänemaailm sai Tshernobõli katastroofiga Gorbatshovi „avameelsuse" kohta kibeda õppetunni. Faktide varjamine on tegelikult palju suurem ja laiaulatuslikum kui läänes seda teatakse, arvatakse või aimatakse.

★

Ühendriikide Kongress, eriti Esindajatekoda, on alati olnud venelaste suhtes sõbralikum kui Valge Maja ja USA administratsioon president Reagani juhtimisel. Kuid nüüd pärast Ühendriikide ajakirjaniku Nicholas Daniloffi arreterimist Moskvas näib, et ka Kongressi mõõt hakkab täis saama ning seal hakatakse Kremli manipulatsioonide peale vaatama teravama pilguga. Senat on vene salakuulajate suhtes võtnud isegi teravama hoiaku kui Valge Maja, nõudes Moskva esinduse piiramist Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis veelgi drastilisemalt, kui seda Reagan tegi.

President tegi teatavasti pärast ajakirjanik Daniloffi arreteerimist teatavaks, et ta teeb korralduse 25 venelase välja saatmiseks New Yorgist Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ametkonna koosseisust. Otsust põhjendatakse sellega, et vene esinduse koosseis Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis on ülemääraselt suur ning suur osa vene ametnikest tegelevad spionaazhiga. Reagani plaani kohaselt peaksid venelased vähendama oma esindust kolme aasta jooksul 170 isikule, kuid senat on tunduvalt drastilisem, soovides nõukogude delegatsiooni kärpimist 130 isikule — see tähendab umbes ameerika delegatsiooni koosseisule ÜRO-s.

Moskvas mõjus see otsus süütepommina. Kisa läks suureks ja ähvardused ägedaks, kuid tasumiseks ei võetud midagi ette. Ameeriklastele on see heaks õppetunniks, et käe kõrva äärde tõstmise ja kummardamise asemel võib sageli ka jalga maha põrutada. Sellel on kindlasti paremad tulemused.

AMI

Mis juhtus Ottawas

„Rahaeesriide taga peitub koletis", ütleb vaatleja

Teatavasti külastas N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze pärast Washingtonist lahkumist, kus ta USA-le „vangidevahetust" müüs, tagasiteel ka paariks päevaks Ottawas, kus ta Kanada võimudega nisu-ostmise lepingule alla kirjutas. Leping on Kanada valitsusele väärt 2 miljardit dollarit aastas. Aga laseme sellest rääkida (või õieti kirjutada) poliitilisel kommentaatoril Claire Hoy'l.

„Ah, milline võluv pilt! Lahke näoga valgejuukseline vanahärra hoiab väikese tüdruku näokest oma suurte käte vahel ja suudleb lapsukest otsaesisele! Ja tüdrukukese uhke isa seisab sealsamas kõrval, nägu naerul, kui tütarlaps lahkele vanahärrale buketi roose ulatab.

Kes olid siis need meie võluva näitemängu tegelased? Lahke vanahärra ei olnud keegi muu kui N. Liidu välismin. Eduard Shevardnadze. Väike tüdruk oli Catherine Clark. Ta isa — oli Kanada välisminister Joe Clark. Nad seisid Kanada Sõjajõudude Uplandi lennubaasi sõiduteel ja tervitasid seltsimees Shevardnadzet tema lühikese, kahepäevase visiidi alguse puhul. Pole ime, et pilt oli kõikide kanada (ja võibolla ka nõukogude) ajalehtede esilehekülgedel.

Kuid vaatleja peab tahtmatult mõtlema: Kas Shevardnadze suudleb ka neid Afganistani vabadusvõitlejate lapsi, kelle vanemad on punasõdurite poolt mõrvatud? Suudleb ta N. Liidu juutide ja teiste vähemusrahvaste lapsi, kelle vanemad on vanglatesse ja vaimuhaiglatesse saadetud?

Miks avaldavad meie ministrid Clark ja Mulroney sellele mehele samasugust austust kui iga vaba maa esindajale? Vastus on ilma küsimatagi selge ja see võib meid nutma panna.

Eile teatati ju Kanada-N. Liidu nisutehingust, kus Moskva lubab osta 25 miljonit tonni kanada teravilja. Miks mitte, küsite ehk, kaubavahetus ei ole ju mingi moraalne heakskiitmine?

Kuid Mulroney ütleb, et on küll. Ta ei taha kaupa vahetada vastiku Lõuna-Aafrika rezhiimiga. Noh, hea küll, me ei teinud nendega varemgi mingit suuremat äri, aga sellegi poolest . . .

Kuid kui on tegemist suurärigа, kus miljardid dollarid on mängus — nagu meie viljatehinguis N. Liiduga — siis matame me oma moraalsuse ja müüme neile 2 miljardi dollari väärtuses nisu aastas, samal ajal sealt 28 miljoni dollari väärtuses kaupa sisse vedades. Kas oleme me pimestatud raudrimbast? Mitte sugugi, teame täpselt, mis seal toimub. Mis meid pimestab, on „raharimp". Ja Lääne-Kanada põllumeeste hääletussedelid.

Jah, muidugi, Clark ja Mulroney rääkisid Shevardnadzega ka inimõigustest. Ning Shevardnadze kiitles, et 400-l perekonnal olevat juba lubatud viimaste aastate jooksul Kanada vahendusel N. Liidust lahkuda.

Clark omaltpoolt kiitles, et ta oli väga „agressiivne" inimõiguste rõhutamisel. Kuid mitte nii agressiivne, et ta oleks inimõiguste austamise kuidagimoodi kaubavahetusega sidunud.

Shevardnadze omalt poolt väitis, et „agressiivsust" ei olevatki tarvis inimõigustest rääkides või perekondi taas-ühendades, see olevat endastmõistetav. Mis puutub aga nõndanimetatud „keelustatute" juhtumeisse siis ei saavat ju just igatühte, kes aga soovi avaldab, maalt välja lasta — asi olevat palju keerulisem.

Kuid suurem osa neist, kes tahavad N. Liidust lahkuda, ütles Shevardnadze, olevat juba ammu läinud. Faktid siiski räägivad sellisele väitele vastu. Kanada ameti-isikud omaltpoolt kinnitavad, et nõukogude võimud on „pehmenemas". Seitsmel nende poolt esitatud juhul olevat olnud „tagajärgi". Missuguseid tagajärgi? Kas Clark tõesti usub, mida uutmoodi N. Liidu propaganda-tööstus talle ette valetab? Kas naeratav Gorbatshov ja lapsukesi-suudlev Shevardnadze on võimelised teda sama kergesti „alt tõmbama" kui ülejäänud Lääne-maade teabeteenistusi?

N. Liidu poliitika ei näita mingeid „pehmenemise" jälgi. Arvestuse kohaselt on seal praegu 400.000 juuti, kes sooviksid välja rännata. Neid, kes selleks soovi avaldavad, kiusatakse taga, pannakse vangi ja nad saavad arreteerimiste juures pahatihti peksa — ainult sellepärast, et nad tahavad oma perekonnaliikmete ja sõpradega taas-ühineda.

Kui on tsiviliseeritud riik ja ühiskond, miks ei lase nad lahkuda-tahtjaid maalt välja? Kui meie oleme tsiviliseeritud riik ja ühiskond, miks ei nõua me seda eeltingimusena, enne kui me neile vilja müüme, mida nad hädapärast vajavad?

Väike grupp juudi naisi marsis Shevardnadzele järel. Nad kandsid musti rõivaid ja plakateid, millele olid kirjutatud „keelustatute" nimed, kelle maalt lahkumise avaldised olid N. Liidu võimude poolt tagasi lükatud. Nad vedasid endaga kaasa ka paberist ja plastmassist ahelat, mis oli kaetud tagakiusatud nõukogude juutide nimedega.

Kui Shevardnadze lahkus Parlamendimäelt, astus ta nende demonstrantide hulka ja võttis vastu ühe sellise „erimeelsete" nimekirja. Nii nagu ta ülempäälik Gorbatshov oskab ka Shevardnadze reporterite telekaameraid ära kasutada.

Kuid samal ajal, kui ta naeratades nimekirju vastu võttis, istusid Kanada riigi vastuluureagendid hallis kappautos ja ka nemad võtsid demonstrantidest pilte. Kahju et Shevardnadze seda ei teadnud. Ta oleks kindlasti aplodeerinud.

Kindralkuberner Jeanne Sauve koos abikaasa ja adjutandiga teel Parlamenti.

Ottawa „troonikõne"

Lubati mitut laadi muutusi

Möödunud kesknädalal luges Kanada Kindralkuberner Jeanne Sauve senatis ette nn. „troonikõne", milles ta valgustas võimuloleva Konservatiivse Partei ja selle juhi, peaminister Brian Mulroney eelseisvat programmi.

„Troonikõne" avas Kanada Parlamendi 33-da istungjärgu. Uute programmide raames lubati korraldada vastuaktsioone järjest kasvavale uimastitega salakaubitsemise ähvardusele ja tugevdada pornograafia levitamise vastu võitlemist. Samuti lubati ette võtta:

Ida- ja Lääne-Kanada majandusolukorra parandamine ja kohalike algatuste tugevdamine ja toetamine.

Kanada Kosmoseameti loomine, et edendada teaduse ja tehnoloogia arengut, mis tegeleb kosmoseuurimisega.

Poliitilise asüüli andmise seadusandluse täiendamine, mis paremini defineeriks põgeniku-staatust ja selle saamise reegleid.

Seadusandluse arutamine, mis reguleeriks riigi- ja teiste valitsusametnike õigusi ja kohustusi nõndanimetatud „huvikonfliktide" alal.

Parlamendiliikmetele võimaluse andmine, lähemalt korporatsioonide ja suurfirmade organisatsioone ja tegevust uurida.

Vabakaubanduse-alaste läbirääkimiste jätkamine USA-ga, Jaapaniga ja teiste Vaikse-Ookeani piirkonna maadega.

Ametlike Riigikeelte Seaduse läbi vaatamine, ning selle sätete ühtlustamine Õiguste Harta sätetega.

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!

Esimene $20.— arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

Tallinna Linna Tütarlaste Kommertsgümnaasium 75-aastane

Laupäeval, 18. oktoobril kogunevad T.L.T. Kommertsgümnaasiumi vilistlased koos abikaasadega Tartu College'i, et tähistada kooli asutamise 75. aastapäeva.

3. märtsil 1910. a. otsustas Tallinna Linnavolikogu avada 7-klassilise tütarlaste kommertskooli, mis pidi täitma suurt lünka keskhariduse alal tolleaegses eesti ühiskonnas. Kool algas tegevust 14. septembril 1911. aastal, seega 75 aastat tagasi, ajutistes ruumides, 192 õpilasega, kellest 85% olid eesti rahvusest. Kuigi koolis õppekeeleks oli vene keel, võib kooli siiski nimetada eesti kooliks. Eesti keelt ja kirjandust õpetati vabatahtliku ainena, mis õhutas eesti meelt. Tütarlaste Kommertskool ja Tütarlaste Kaubanduskool, mis tegutsesid sama katuse all, said tõusva eestluse rahvuslikuks kantsiks. Tung kooli oli suur (võistluseksamid!) ja õpilaste edukus kõrge, vanemates klassides ligi 100%.

Uue koolihoone ehitamine Vabaduse puiestee ja Jaani t. nurgale algas 1913. a. Kahjuks saadi Esimesest maailmasõjast tingitud takistuste ja raskuste tõttu alles 1916. a. sügisel asuda uude ja avarasse haridustemplisse, kus õpilastel olid soodsad arenemisvõimalused. Edukas õppetöö leidis hindamist ja juba 1916. a. anti kooli lõpetajaile õigus pääseda ülikoolidesse.

Õpilaste töökoormus kommertskoolis oli suur: üldharidusliikkudele ainetele lisandusid kaubanduslikud ained. Ka õpiti valiku järgi kas prantsuse või inglise keelt.

Täieliseks eesti kooliks, eesti õppekeelega, muudeti kool 26. veebr. 1918. a. Iseseisvuse perioodil arenes ja kasvas kool kiiresti. 1922-aastal muudeti kommertskoolid viieklassilisteks kommertsgümnaasiumideks ja kool hakkas töötama 2 haruga, kokku 10 klassi. 1934. a. uue koolireformi alusel muudeti kool kahe-astmeliseks: keskkool ja gümnaasium ning püsis sellel kujul kuni teostus N. Liidu teine okupatsioon Eestis.

Kooli direktoriks oli 1911. aastast kuni ta surmani, 1927. a., Heinrich Bauer. Tema asutatud ja suure armastusega arendatud koolis jäi direktor H. Bauer vaim ja töö püsivaks orgaaniliseks osaks, millest oli läbi imbunud kooli õpetajaskond, õpilaspere ja üldine kooli traditsioon. 1928. a. sügisest asus kooli juhtima direktor A. Veiderma, demokraatlikult ja pedagoogiliselt mõtlev isik, kellel oli suuri kogemusi meie koolielu mitmesugustel aladel. Head haridust ja kasvatust andsid noortele inspektrissid Alide Jürgens, Helmi Mauritz ja Helmi Metsvahi. Sel kooli juubeliaastal, meie, vilistlased, mõtleme tänutundes oma juhatajatele ja kogu õpetajaskonnale, kes meid õpetasid ja kasvatasid, kinkides meile unustamatu kooli pärandi, mida tahame oma hinges kanda. Eriliselt mõtleme leinatundes meie armastatud Miss Mauritzale, kes pärast raskeid kannatusi, kõrges vanuses, suri kodumaal 1978. a.

Kommertsgümnaasium on täitnud need lootused, mis ta peale pani, sest seal valitsesid kõrged eesmärgid: „kasvatada oma õpilased kõlbelisteks, headeks ja ausaiks kodanikeks ja tublideks emadeks, kes olles varustatud teadmistega ja oskustega, kohusetruult teevad tööd, ehitavad eesti kodu ja riiki, kelle rinnas hõõgub palav armastus eesti rahva ja isamaa vastu."

1936. a. andmetel on T.L.T. Kommertsgümnaasium 25 aasta jooksul välja lasknud 20 lendu 1054 lõpetajaga. Suurem osa lõpetajatest on asunud koolist saadud teadmistega tööle oma tegevusalal büroodes, pankades, ettevõtetes. Paljud on lõpetanud ülikooli ja tegutsevad mitmesugustel kutsealadel, õpetajatena, arstidena, advokaatidena. Vabakutselisel alal on tuntumad Rahel Albrei, Elsa Avesson, Asta Villmann, Valve Andre j.t.

☆

Tallinnas jatkab kool oma tegevust Majandustehnikumi nime all. Endise Kommertsgümnaasiumi koolihoones asub nüüd Riiklik Merekool.

Leida Lund

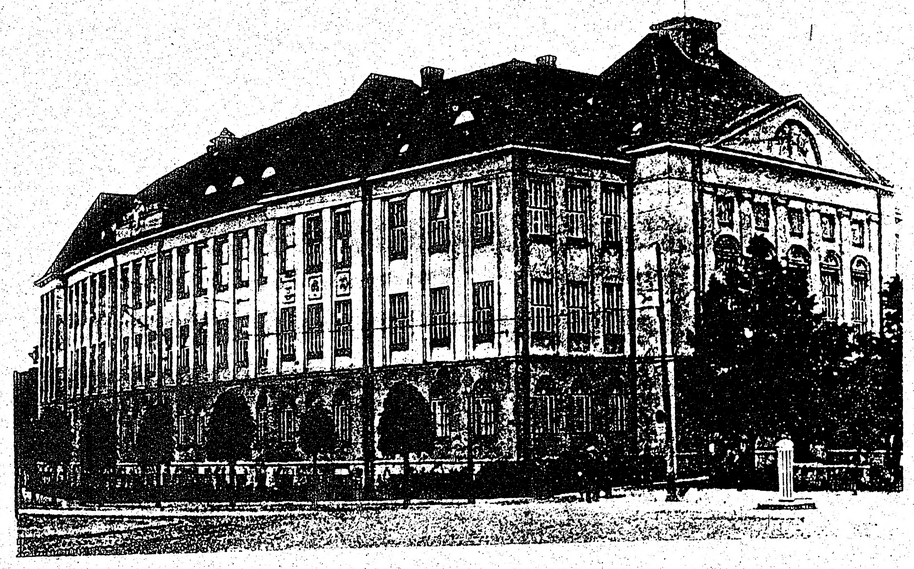

Koolimaja alates 1914. aastast

PÜHENDUS KOOLILE JUUBELIKS

S. Hüpponen

Me teaduste tempel ja tarkuste tuba,
Sull' õnnistust, õnne sa soovida luba.
Et kestaksid kaua, me nooruse koda,
Ja kõiki sa juhiksid valguse rada.

Sa noortele annad, mis väärtuses ala.
Küll juukseile hõbedat raputab sala
Meil' saatuse käsi ning võitlused elus,
Ent koolist jääb püsima mälestus ilus.

(1936)

Järvalaste 1986/87. aasta juhatus. Vasakult paremale: Ellen Berendsen, Leo Prii, Helmi Ründva, — taga Ülo Villmäe. Pildilt puudub (rõõmsa perekondliku sündmuse puhul — poja pulmad) Lembit Saar. Foto: J. Säägi

Järvalaste kokkutulekust

Leo Prii edasi esimeheks

Laupäeval, 20. sept. korraldas Järvalaste Kogu oma peakoosoleku Jõekääru Laste Suvekodu peamaja seltskondlikus ruumis (saalis) algusega kell 2.30 p.l.

Esimees Leo Prii teadis, et mõned liikmed on haigestunud ja ühel juhatuse liikmel oli rõõmus perekondlik sündmus. Peale ooteaja möödumist oli siiski kohale tulnud 38, mõni neist küll ainult järvalasega abielus oleku tõttu. Need võisid koosolekul küll suud pruukida, kuid häältamisel kätt tõsta ei tohtinud.

Kogu vanem avas koosoleku tervitus-sõnadega, mille järel Helmi Ründva luges ette tegevus- ja majandusaruanded, mis üksmeelselt kinnitati.

Tegevuskava juures oli sõnavõtte ja arutamist. Esimees tegi ettepaneku, et järgmine koosviibimine korraldada siiski Eesti Majas kuna Tartu College kohvikut peab mitte-eestlane. Ettepanek kinnitati aplausiga. Kokkutuleku aeg jäeti juhatusele väljavalimiseks.

Valimiste juures oli vähe rohkem „maadlemist" ja äraütlemisi. Kui küsiti äraütlemise põhjust siis üks daam tõi humoorika põhjuse: „tema — naisterahvas — ei julgevat õhtul enam välja minna ja teiseks olevat temal praegu just käsil mehe otsimise aeg", rõkkav naer ja aplaus Viimaks jõuti siiski niikaugele, et juhatusse valiti: Lembit Saar (endine), Helmi Ründva (endine), Leo Prii (endine), Ülo Villmäe (uus), Ellen Berendsen (uus). Revisjoni komisjoni valiti ainult kaks liiget: Maimu Purje ja Heino Liivandi.

Esimehe sooviks on, et rohkem järvalasi astuks kogu liikmeks, sest 10 dollarit on eluaegne liikmemaks, mis ei tohiks kellelegi ülejõu käivaks olla.

Esimees tänas koosolijaid asjalikkude sõnavõttude eest ja soovis kõigile rõõmsat meeleolu.

Pilli-, nalja ja piibumees, saarlaste päälik Arni Käärid on nüüd ka lisaks veel filmi-mees ja sündmuste jäädvustaja. Ta ei saa oma kahe käega kahte asja korraga teha — akordioni mängida ja sündmust videolindile jäädvustada, sellepärast laseb ta muusikat helilintidelt ja nii tuligi kuuldavale vanu, lapsepõlveskuuldud viise, meeleolu-muusikat kui ka vanu ja uusi tantsulugusid, mis pani paarid tantsutuure tegema.

Vahepeal olidgi perenaised niikaugele jõudnud, et võisid rahvast peolauda paluda. Toit, praad ja kõik sinna juurde kuuluv oli täielik „pulma" toit, kui sinna juurde arvestada veel kohvi ja mitmed koogid ja kohvisaiad.

Aeg kadus kiirelt, kui vanad lapsepõlve- ja hilisema-aja sõbrad arutasid lahti pikka mälestuslõnga; rännati jutus ja mõttes kunagistel mängu- ja koduradadel.

J. S-gi

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Nüüd saadaval uued EUROOPA STIILIS
THERMO-AKNAD
kolmes värvis 2- ja 3-kordse klaasiga.
Tasuta hindamine. Helistage: töökoja tel. 832-2238
kodus 769-0932
OSSO Investments Inc.
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

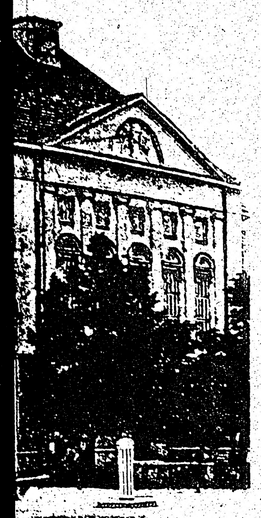

ENDUS KOOLILE
BELIKS

üpponen

eaduste tempel ja
tarkuste tuba,
õnnistust, õnne sa
soovida luba.
staksid kaua, me nooruse
koda,
iki sa juhiksid valguse rada.

ortele annad, mis väärtuses
ala.
juukseile hõbedat raputab
sala
saatuse käsi ning võitlused
elus,
koolist jääb püsima
mälestus ilus.

(1936)

ekust

las Järvalaste Kogu oma
uvekodu peamaja selts-
ga kell 2.30 p.l.

järvalasi astuks kogu liik-
s, sest 10 dollarit on eluaeg-
ikmemaks, mis ei tohiks kel-
i ülejõu käivaks olla.
simees tänas koosolijaid as-
kude sõnavõttude eest ja
s kõigile rõõmsat meeleolu.
lli-, nalja ja piibumees,
laste päälik Ärni Käärid on
d ka lisaks veel filmi-mees
ndmuste jäädvustaja. Ta ei
oma kahe käega kahte asja
aga teha — akordioni män-
ja sündmust videolindile
vustada, sellepärast laseb ta
sikat helilintidelt ja nii tuligi
davale vanu, lapsepõlves-
dud viise, meeleolu-muusi-
kui ka vanu ja uusi tantsu-
sid, mis pani paarid tantsu-
e tegema.
ahepeal olidgi perenaised
augele jõudnud, et võisid
vast peolauda paluda. Toit,
d ja kõik sinna juurde kuu-
oli täielik „pulma" toit, kui
a juurde arvestada veel koh-
ja mitmed koogid ja kohvi-
d.
eg kadus kiirelt, kui vanad
epõlve- ja hilisema-aja sõb-
arutasid lahti pikka mäles-
õnga; rännati jutus ja mõttes
agistel mängu- ja kodurada-

J. S-gi

„VABA EESTLANE"
n vabade eestlaste häälekandja.

Skautüksus Lembitu Maleva ametmehi: vasakult skautmasterid Arnold Rivi, Vello Metoodika, Ants Administratsioon, Harold Hauptman, Heino Ideoloogia ja Asko Ehitaja. Dokumentide järgi on meestel erinevad nimed — Arnold Kukk, Vello Soots, Ants Evard, Harold Kivi, Heino Jõe ja Asko Kütti. Foto: Jämesäär

UUED PALKADE ALAMMÄÄRAD ONTARIOS

Alljärgnevad uued, üldised palkade alammäärad (välja arvatud lõikustöölised) astuvad jõusse 1. oktoobri nädalal 1986. aastal.

ÜLDISED

Üldised töötajad (tunnis)	$ 4.35
Restorani teenistujad (tunnis)	$ 3.85
Õpilased alla 18 aastat (tunnis)	$ 3.50
Kutse-õpilased (tunnis)	$ 4.25
Ehitustöölised (tunnis)	$ 4.35*
Kiirabi-töötajad (tunnis)	$ 4.35*
Küttide juhid — giidid (pool päeva)	$ 21.75
(päev)	$ 43.50
Majateenijad (tunnis)	$ 4.35
(päevas)	$ 35.00
(nädalas)	$191.00
(kuus)	$823.00

Elatis- ja toiduhüvituste ülemmäärad

Privaat-tuba (nädalas)	$ 20.00
Ühis-tuba (nädalas)	$ 10.00
Söögid (üksikult)	$ 1.70
(nädalas)	$ 35.00
Tuba koos toiduga (nädalas)	
Privaat-tuba	$ 55.00
Ühis-tuba	$ 45.00

* Spetsiifilised alammäärad ehitustöölistele ja kiirabi-töötajatele kaotavad kehtivuse pärast 1. oktoobrit ja nende kohta kehtivad „üldised" alammäärad.

Alljärgnevad uued palkade alammäärad lõikustöölistele astuvad jõusse 1. oktoobri nädalal 1986. aastal.

LÕIKUSTÖÖLISED

Täiskasvanud (tunnis)	$ 4.35
Õpilased alla 18 aastat (tunnis)	$ 3.50

Elatis- ja toiduhüvituste ülemmäärad

Privaat-tuba (nädalas)	$ 20.00
Ühis-tuba (nädalas)	$ 10.00
Söögid (üksikult)	$ 1.70
(nädalas)	$ 35.00
Tuba koos toiduga (nädalas)	
Privaat-tuba	$ 55.00
Ühis-tuba	$ 45.00
Majutamine (nädalas)	
Teenindatav elamu	$ 63.00
Mitteteenindatav elamu	$ 47.00

Lisainformatsiooni võib saada Ontario Tööministeeriumi Töötingimuste osakonnast: Employment Standards Branch, Ontario Ministry af Labour.

Teid teenindava büroo telefoni-numri leidmiseks vaadake valitsusasutuste siniseid lehekülgi telefoniraamatus.

Ministry of Labour
Ontario
Minister, William Wrye
Premier, David Peterson

Lembitu malev alustas 38. aastat

Pidulik avakoondus — neli uut — 15 astusid edasi

Laupäeva ennelõunal toimus Peetri kiriku saalides skautüksus Lembitu Malevą 38. tegevus-aasta alguse pidulik avakoondus. Rivis oli 52 poissi ja juhti. Avakoondusel tutvustatakse uusi poisse ja toimuvad üleminekud ühest vanuseastmest teise. Juhtidele anti välja Kanada skautluse poolt määratud teenistusmärke.

Kell 11 ennelõunal rivistus poistevägi poolsesajalises tugevuses kiriku suures saalis nelinurka. Lembitu Maleva juht Harold Kivi avas piduliku koonduse tervitustega poistele ja juhtidele, tervitati sisenevaid Lembitu ja Saare lippe, süüdati küünlad pidulaual ja lauldi üksuse laulu avasalm. Eesti Skautide Maleva Kanadas juht Egbert Runge andis üksusele edasi maleva staabi tervitused. Lembitul on tänavu 37. aastapäev.

Maleva vanem Heino Jõe jutustas poistele maailmas haruldastest looma-liikidest: pandakarudest, tiigritest, vaaladest ja kurgedest, kelle elu tänapäeval on ohustatud. Kõik looduse sõbrad — skaudid kaasa-arvatud — tegutsevad nende kaitseks. Maailmas on aga ka palju ohustatud väikerahvaid. Eestlased on üks neist. Need ohustatud rahvad peavad endid ise kaitsma. See on üks osa meie skautlusest Lembitu Malevas. Meie tahame kasvada tublideks meesteks. Aga samal ajal meie elame ja tegutseme selle eest, et eesti rahvas kunagi ei kao.

Noolepoiste rivis seisid neli uus poissi, kellest kaks kandsid nime Eerik. Maleva vanem tutvustas uusi poisse ja nimetas, et meil on nüüd hunduparvikus kokku kuus Eerikut. „Tere tulemast uued noolepoisid!" möirgas malev tervituseks. Lauldi võistluslaulu: „Vajuta gaasi . . ." Viis poissi noolepoiste parvikust olid jõudnud skaudi-vanusesse. Neile anti kätte nende nimenooled ja lipkonna juht Evald Oder tervitas uusi skaute ning juhtis nad skautrühmade rivisse. Skautrühmadest lahkus 10 väljakasvanud poissi, keda vendurite juht Jaan Kruus võttis vastu mõõgameeste rivisse.

Ants Evard — esindades Kanada skautide peakorterit — andis üle kuldsed teenistusliiliad järgmistele juhtidele: Vello Soots — 30 aastat, Jaan Roos — 30, Harold Kivi — 20 ja Olev Jõgeda — 15.

Avakoonduse lõppsõnad ütles maleva abivanem Vello Soots ja kogunemine lõpetati Lembitu laulu viimase salmiga. Allüksuste koondustel said uued noolepoisid ja skaudid kätte oma käsiraamatud ning otsesed juhised järgmisel nädalal algavaks skauditööks.

Suur juubeliraamat gaididelt

Uue kooli- ja noortetöö aasta puhul on huvitav kuulda, mis on noorterindel uudist. Kõige tähtsam uudis eelseisval hooajal on gaididel. Eesti Gaidide Liidu Keskbüroo — praegu Kanadas — valmistab ette suure koguteose väljaandmist. Meie küsitlusele selle kohta juhtustab Eesti peagaid Hilja Kuutma:

Koguteose nimi on „Mälestusi gaidi-rajalt" ja see ilmub Eesti Gaidide Maleva 65. aastapäeva puhul. Malev asutati 1920, koondades sinna ka varem tegutsenud üksikud rühmad ja poiste skaudiüksustesse kuulunud tüdrukud. Sellest peale on eesti gaidlus pidevalt tegutsenud — väljaarvatud sõja- ja okupatsiooni-aastad. Praegu tegutsevad eesti gaidid kolmel kontinendil viiel maal: Kanadas, Ühendriikides, Rootsis, Saksamaal ja Austraalias.

Kõikidelt nendelt maadelt on eesti gaidijuhid kirjutanud oma mälestusi, millest nüüd saab umber 600-leheküljeline koguteos. Mälestusraamat peaks huvitama kõiki tüdrukuid ja naisi, kes on läbi käinud gaidide organisatsiooni ridadest, kuna on võimalik, et nende nimed ja pildid leiduvad raamatus.

Koguteose toimetajaks on Siiri Puust, kes õpetajana töötab Buffalos, Ühendriikides ja liidu keskbüroo koosolekuteks enamasti sõidab Torontosse. Toimetuse moodustavad kõik ülejäänud Gaidide Liidu keskbüroo liikmed: peagaid Hilja Kuutma, Aili Silm, Saima Varangu ja Helgi Rosen.

Koguteos sisaldab ajaloolise üldise kokkuvõtte ja siis erikirjutisi üksikute maade järgi. Umbes kaks kolmandikku on teksti, üks kolmandik pilte. Kaastööd on nüüd koos ja lähevad eelkorrektuuriks Silva Peek'i kätte.

„Kas gaidide koguteos jõuab eestlaste jõulusele lugemislauale?" küsitleme peagaidi. „Ei," vastab Hilja Kuutma, „et tähtajast kinni pidada, siis kavatseme koguteose ilmumist jüripäevaks 1987."

Gaidid on oma asju alati hästi korraldanud, nii et on juba ette loota, et tuleb jälle üks huvitav ja väärtuslik eesti raamat.

HJ

Norra õppelaeval eestlasest kapten

New Yorgi Vabadussamba taasavamisel seilas seal ka Norra kolmemastiline õppelaev „Sörlandet" eestlase Ants Lepson'i komando all.

Ants Lepson'i „Sörlandet" viibis Vabadussamba pidustustel 16-liikmelise meeskonna ja 70 õppereisil oleva ohvitserikadetiga. Kuigi nende väljaõppereis lõppes Norrasse tagasi jõudes, jäid nad laeva pardale eraisikuina, et New Yorgi sadama regatist osa võtta. Kapten Lepson avaldas noorukite õppetulemuste kohta täielikku rahulolu. Ta on merekadettide välja õpetamisega juba aastaid tegutsenud. Ta on Norras tuttavaks saanud ka silmapaistva meremaalijana.

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

N. Liidu Noorte sõudemeistrivõistlustelt Kalugas tulid kodumaale võitjaina tagasi Pärnu Dünamosse kuuluvad noored sõudjad Tarmo Nööri ja Siim Suursild, kes võistlesid paaris kahemehe alal. Roolijata neljane, meeskonnaga Heiki Lelov, Teet Illo, Janek Nõmm ja Marek Avamere said teise koha.

☆

N. Liidu veteranide esivõistlustel orienteerumises, mis peeti Harkovi lähedal Gottwald'is ja millest 486 võistleja hulgas võttis osa ka 8 eestlast, tuli finaalis esikohale mitmekordne N. Liidu veteranide meister Paul Krigul M55 klassis. Esimese päeva eeljooksudes olid kiireimad M55 klassis Paul Krigul ja Heino Heinloo, kuna M40 klasis tuli Tõnu Kannel teiseks.

☆

Tallinnas lõppesid N. Liidu noorte meistrivõistlused moodsas viievõistluses. Edukalt esines Tallinna kalevlane Peter Õunas, kes tuli N. Liidu meistriks 5541 punktiga. Üksikalad: vehklemine 915, ratsutamine 1100, ujumine 1240, laskmine 1066 ja jooksmine 1224 punkti. Meeskondlikus arvestuses saavutas Eesti meeskond koosseisus Peter Õunas, Alvar Asi ja Ardo Keerde kolmanda koha.

☆

Eestis lõppenud naiste meistrivõistlustel rahvusvahelises kabes pälvis kuldmedali ülekaalukalt Õie Kroon 10 punktiga võimalikust 11-st. *Hõbeda sai Piret Liiva 8.5 p. ja* pronksi Piret Viirma 8 p.

Kodumaal suri 72-aastasena Eesti mootorsportlane, treener Johannes Tomson, kes mootorspordi juurde tuli vanema venna Erichi juhatusel autoremonditöökojas töötades. Esimene kaalukas võit oli 17. sept. 1933 Eesti suursõidul koos Savva Klitskyga külgkorvis. Kolm korda tuli ta Eesti meistriks. Tegi kaasa tähesõidu Berliini olümpiamängudele, võistles edukalt Soomes ja Poolas.

Sõja järel tuli ringrajasõidus 1947. a. 500 kuupsentimeetri klassis ja 1949. a. 350 kuupsentimeetri klassis N. Liidu meistriks. Lisaks saavutas mitmed Eesti meistritiitlid ja kiirusrekordid. Töötas treenerina kakskümmend aastat kuni tervisehäired sundisid treeneriametist loobuma.

☆

Pärnu Tammiste vibustaadionil alustasid tänavu üle veerandsaja amburi. Parimaks oli Ülo Toome, kes saavutas 812 (260 + 276 + 276), teine Mati Kiilaspea 806 (233 + 282 + 291) Kahe silma võrra parandas Eesti rekordit Mati Kiilaspea 50 m distantsil — 282 silma.

Naistest oli parim Ulvi Arr, kes saavutas 795 silma (223 + 277 + 295) silma. Koondharjutuse lühimal distantsil laskis ta 295 silma, mis ületas tema nimel olnud senise rekordi nelja silma võrra ja on nüüd võrdne meesamburite rekordiga 35 m distantsil.

☆

Eesti tänavused aerutamise karikavõistlused peeti Harku järvel. Hea tagajärje saavutas Uko Kõrge ühesüsta 1000 m ajaga 3.51,0, teiseks tuli Rein Karema 3.55,8, kolmandaks Helios Sepp 3.58,4. 500 m pidi Kõrge alla vanduma Karemale, ajad resp. 1.58,4 ja 2.00,0, kolmas Sepp 2.01,6.

Ilusas tempos läbisid naiste ühesüsta 500 m Kaire Kurvet ja Jane Kool, ajad 2.04,8 ja 2.08,2. Teise esikoha pälvis Kurvet koos Tiina Tarlapiga kahesüstal 2.07,2.

Eesti Jahtklubi Kanadas sügisväljasõidult. Vasakult endine „commodore" Ene Martens, siis Uno Prii, Heino Kasak, Hugo Tammik, Ilmar Martens, Heino Arro, Heiti Roman. Keskel uus „commodore" Volli Gustavson.

Spordimärkmik

Ida-Saksamaa kergejõustiku meistrivõistlustel kujunes tasavägisemaiks meeste kaugushüpe, kus esimest kohta kolmandast lahutas ainult üks sentimeeter. Meistritiitli võitis 8.13-ga 20-aastane Ron Beer. Järgmised kohad said Marco Delonge ja 1980. a. olümpiavõitja Lutz Dombrowski, kes hüppasid 8.12. Ron Beer jätkab perekondliku tava, ta isa Klaus Beer oli 60-ndate aastate lõpus ning 1968. a. olümpiamängudel hõbemedalimees.

Naiste kõrgushüppes tuli meistriks Andres Bienas 1.97-ga ning aastat, kui seal toimusid olümpiamängud. See oli I. Kristianseni teine maailmarekord tänavu, 5. juulil ta jooksis Oslos ka 10.000 m maailmarekordi.

☆

Soovist korraldada 1996. a. taliolümpiamänge teatas ROK'ile juba nüüd Nagano. See linn asub Jaapani suurimal saarel Honsul 350 km kaugusel Tokiost.

☆

Norralanna Ingrid Kristiansen jooksis uue maailmarekordi 5000 m distantsil ajaga 14.37,33 Stokholmis peetud võistlustel. Ta ületas eelmise, Zola Buddi nimel olnud rekordit 10 sekundi võrra. Zola Budd jooksis eelmise rekordi 14.48,07 möödunud aastal Londonis. Norralanna rekord oli 66-es maailmarekord, mis püstitatud Stokholmi staadionil pärast 1912

☆

Tänavuses kiireimas 10.000 m jooksus Oslos peetud võistlusel, oli võitja marokolane Said Aouita ajaga 27.26,11, kuid veel 12 jooksjat said aja alla 28 minutit. Esimesele järgnesid ameeriklane Mark Nenow 27.28,80, itaallane Salvatore Antibo 27.39,52, soomlane Martti Vainio 27.44,57.

☆

Maratonijooksuvõistlusel Shveitsis sai Eesti tipptulemuse omanik Meelis Veilberg 2:21.29-ga neljanda koha. Kiireim oli prantslase Bernard Bobet 2:18.11-ga.

Raissa Kõvamees

KOLM LUGU MUHUMAALT

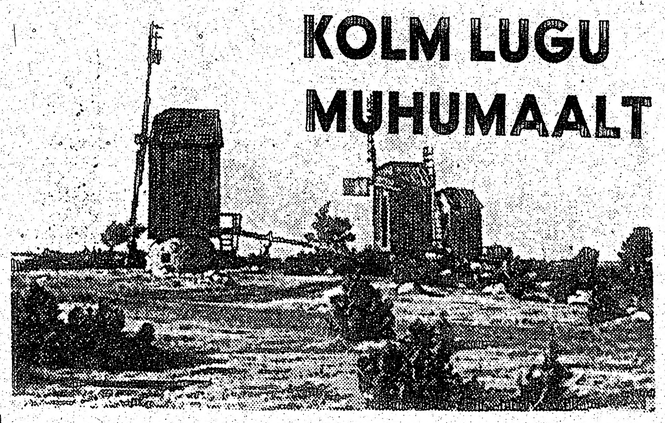

5.

„Kis su lapsed kasvatab kui naise võtuga veel ootad." torkisid miniad.

„Millal sa Timmu ometi ükskord pulmad teed, jalad kihelevad, tahaksime tantsida." kiusasid tütarlapsed.

„Egas vanapoisipõlv muidu laita põle, aga koerad sindrid akkavad alvaks pidama ja jalga peale tõstma." hirvitas puujalg.

Nii nad võtsid üks ühe, teine teisekorra ja enne jõule ütles ka peremees, kes seni oli vaikinud: „No-jah-noh, sedasi see asi sul ikka enam eetsi ei lähe . . ." ja ennustas: „Kui sa poiss nüid nende kangete pühade märgadega seks julgust ep soa, jäeb soamata."

Timmu oli tulnud teistelt õlle maitseks linnaseleiba laenama. Ema lamas seljavaluga voodis, ise ei saanud ta sellise naiste kätele loodud toiminguga hakkama. Õlletegu ähvardas vägise vussi minna, selle päästmiseks tuli teha teistele enam kui üks reis.

Perenaine tõi linnaseleiva, saaja lausus tuttavad tänusõnad — kõik näis parimas korras, kuid siis kukkusid Jaagutooma peremehe habemest nood saatuslikud sõnad. Timmu pöördus koju sammud haruldaselt pikad, süda täis sappi. Kus inimesed, manas ta endamisi ja kordas: kus inimesed, kus ikka inimesed . . . vana Madis koa . . . temagi . . . mitte mõhku teistest targem nagu olnuks kosjareis sama lihtne kui käik kaevule — astu ligi, vinna panged vett täis ja tule aitümagi ütlemata tulema. Ja ema. Varus seegi magusama aja sirgele jäämiseks. Ei võinud oodata pühadeni. Viimaks tehku tema saigi valmis.

Turi tusatuju vimmas käis Timmu õhtusi talitusi tehes aidast lauta, laudast rehalasse, rerahalast kaevule. Vahest jooksis kambri emalt nõu küsima kust võtta jahu, kust heinu, kui palju sellele või teisele lojusele ööseks nosimist ette anda. Lambad ei olnud pakutava joogiga rahul, nuusutasid ja pagesid siis nurka. Hoides kobarasse kokku piilusid sealt nagu epakad neiud. Sead nende vastandina rinnutasid aga aia najal ja lõugasid nagu kurjast vaimust vaevatud. Tänu kärssninade agarale abile läksi esimene ämbritäis sööki künast mööda sõnnikusse. Täbaram kõigest oli aga toimetulek lehmaga, kes veel piima silgutas. Niipea kui lüpsik õlgi puudutas pistis loom jala sellesse, lüpsjal aga pühkis sabaga lipsti üle näo. Nihvas nagu piitsaga.

Jäe või pimedaks, pahandas Timmu, ent mõelnud väheke leidis, et inimene lollile loomale ei võinud alla anda ja läks kambri, kus ehtis end ema riietega. Suu mässis rätikusse nii, et vuntside tume viirg välja ei paistnud. Sarvilise käitumine oligi kohe teine. Ta jäi rahulikuks, ei tõstnud jalga ega rapsinud sabaga. Lüpsja kükitas muiates, jõudis aga vaevalt nisa puudutada kui osavalt sihitud hoop ta õlgedele siruli viis. Manamine ei parandanud asja. Ema pidi end üles ajama.

Saanud viimaks väliste talitustega valmis leidis Timmu tule toas pliida all kustununa ja patta pandud koorega kartulid pudruks keenuna.

Õlu tõrres oli aga vahepeal käärima ja kobrutama hakanud. Et pühademärg teda ei olnud petnud tõstis tuju. Laual lamas leivapätsi kõrval nuga, kausis hiilgasid silgud nagu hõbepaberisse mähitud jõuluponksid. Timmu täitis tõrrest kruusi ja maitses, hammustas kala-leiba ning maitses jälle. Ta meeled muutusid erksaks, mõte suundus olevikult tulevikule. Õigus sel Jaagutooma rahval ehk oligi, arutas ta endamisi. Ema hakkas järele andma, võis ühel päeval surragi . . . Aga ega uisa-päisa tormata ka võinud, täna-homme ei tulnud kosjareisust igatahes midagi — hobune tallis oli rautamata, saan kuuriall värvimata, endal õige mõtegi veel mõtlemata. Naps naelale, see viimane just! Tõsi, nad tundsid Liinega teineteist juba viis aastat, tolle viie aasta vältel oli aga Kruusiaugu vanamehe noorem tütargi neiuks sirgunud. Liine oli tasane ja töökas, Liide nägus ja lõbus." Ilust ei soada söönuks," õpetas küll ema, ent siiski . . .

☆

Jõululaupäeva hommikul ajas ema end poja rõõmuks üles, läks esimesel pühal kirikussegi ja Tähvetoomal oleks elu veerenud vanusse rööpaisse poleks jõulumärg saanud selline nagu sai. Mida sagedamini Timmu õllenõu külastas, seda selgemini teiste isa sõnad: „Kui sa poiss nüid nende kangete pühade märgadega seks julgust ep soa, jäeb soamata" — ta kõrvus kõlasid, kuid need ei ärritanud ega pahandanud enam, vaid täitsid sisemuse, rinnast keskpaigani ja keskpaigast kuni varvasteni, isesuguse pakitseva heaoluga. Noormees mõheles. „Ma veel nendele näita . . . nad veel kuulvad . . ." pomises ta ja hüüdis kambri poole: „Nänn, too mu kasukajopp ja läki-läki . . . labakud koa . . . uied, kirgulabakud! Kas kuulsid nänn?"

Vormis, põu kahtlaselt punnis, välistaskust paistmas pudelikael, kiikus Timmu tuttavat teed üle õue teistele, ent ei läinud peretuppa nagu tavaliselt, vaid nurgakambri, kus Jaagutooma Madise kaheksateistkümne aastane pojapoeg Aleks kirikureisu väsimust välja puhates asemel kõhutas.

„Moast lahti! Mis magamine see pühade aegus olgu . . . Lähme küla peale!"

„Kuula kägu, või-või tema kipub küla peale! Tead küll, et see esimesel pühal oo keelatud. Täna liikuvad üksi pereväimehed ja kosjamehed."

„Samas seisab üks . . . kõhkõh . . . kõh-kõhh . . . agas ega ma isameheta . . . aa ennast arkidele poiss, aa arkidele."

Nooruk tõusis, hõõrus silmi, heitis pilgu aknasse. „Lora, sul põle hoostki . . . ja missa siis siia, kui isameest otsid mine toa poole."

Järgneb

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.

Soovitage

VABA EESTLAST

oma sõpradele!

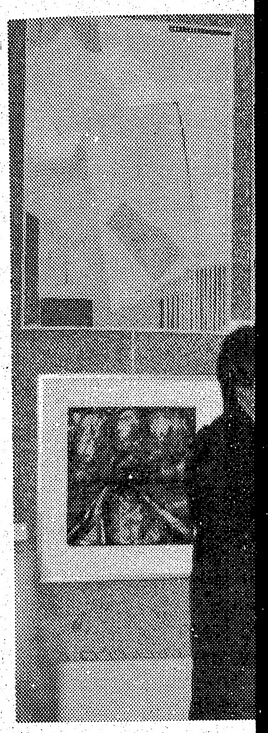

Loraine Williams EK

Lasteraamat lumekuningannast ja teistest tegelastest

„Vaba Eestlane" on v
danud varemail aastail
lasteleheküljel avaldatud
juttude eriraamatuna il
(Marta Sillaots „Trips, T
Trull" 1983, Salme Raatm
nised õunad" 1984). Neile
ilmus just tänavuse ko
esimeseks õppepäevaks
Raatmalt uus raamat „L
ninganna ja teisi jutte l
Lasteraamatu on kirj
TES Täienduskoolide k
kasutades ajalehes varem
tatud trükiladu.

Uue lasteraamatu on il
rinud Toronto eesti noor

Jutuajamine

Rootsis hästi tun

„Eesti Kirjanike
maani „Baikali järve
inte längre" juba Ro
nud. „Kooperatiivi" r
lele oleks see esmak

Raamat kasutab ai
muuhulgas ka Eesti ajal
mente, alates 1905. aa
ulatudes umbes 1980-nd
ni. Muuseas sai raa
„Svenska Dagbladet'i"
kirjandusauhinna.

Puide iseloomustas s
hinna tähtsust järgmisel
sul niisugune auhind
muutub see piletiks, m
võid endale juba mõnda
da. Siis ei kahtle ena
kirjanikud ega ka kriiti
kompetentsis kirjanikuna
auhind nagu klaarib ära,
mis sa oled."

„Till Bajkal, inte lä
rootsi publiku seas väg
kas. Puide suutis oma r
mitte ainult eestlasi j
saatust tutvustada, vaid
rootslastele väga huvita

„commodore" Ene Mar-
tens, Heino Arro, Heiti

at, kui seal toimusid olümpia-
gud. See oli I. Kristianseni tei-
maailmarekord tänavu, 5. juulil
ooksis Oslos ka 10.000 m maa-
rekordi.

☆

Tänavuses kiireimas 10.000 m
sus Oslos peetud võistlusel, oli
ja marokolane Said Aouita aja-
27.26,11, kuid veel 12 jooksjat
aja alla 28 minutit. Esimesele
nesid ameeriklane Mark Ne-
27.28,80, itaallane Salvatore
bo 27.39,52, soomlane Martti
nio 27.44,57.

☆

Maratonijooksuvõistlusel Shveit-
sai Eesti tipptulemuse omanik
elis Veilberg 2:21.29-ga neljan-
koha. Kiireim oli prantslase Ber-
d Bobet 2:18.11-ga.

t kuni varvasteni, isesuguse
kitseva heaoluga. Noormees
heles. „Ma veel nendele näi-
... nad veel kuulvad . " po-
ses ta ja hüüdis kamb poole:
änn, too mu kasukajopp ja
i-läki ... labakud koa ...
d, kirgulabakud! Kas kuulsid
n?"
Vormis, põu kahtlaselt pun-
välistaskust paistmas pudeli-
l, kiikus Timmu tuttavat teed
õue teistele, ent ei läinud pe-
uppa nagu tavaliselt, vaid
rgakambri, kus Jaagutooma
adise kaheksateistkümne aas-
e pojapoeg Aleks kirikureisu
imust välja puhates asemel
hutas.
„Moast lahti! Mis magamine
pühade aegus olgu ... Läh-
küla peale!"
„Kuula kägu, või-või tema ki-
küla peale! Tead küll, et see
mesel pühal oo keelatud. Täna
uvad üksi pereväimehed ja
sjamehed."
„Samas seisab üks ... kõh-
h ... kõh-kõhh ... agas ega
isamcheta ... aa ennast ar-
dele poiss, aa arkidele."
Nooruk tõusis, hõõrus silmi,
itis pilgu aknasse. „Lora, sul
le hoostki ... ja missa siis
a, kui isameest otsid mine toa
ole."

Järgneb

Kõhkem tellijaid — parem ajaleht.

Soovitage

VABA EESTLAST

oma sõpradele!

kirjandus • kunst • muusika

Loraine Williams EKKT kunstinäituse avamisel. Vasakul EKKT laekur Mai Järve.

Eesti lauljatari debüüt Torontos

Sopran Vera Viiu Alliku kontsert pühapäeval, 4. oktoobril Walter Hall'is. Klaveril Charles Kipper, viiulil kaastegev Aarne Tammisaar. Korraldaja EKK Kontsertbüroo.

Toronto eesti kontserdihooaja ava-akordiks oli sopran Vera Viiu Alliku kontsert, mis meelitas välja küllaltki arvuka kuulajaskonna, vaatamata imeilusale pühapäeva pärastlõunale, mis kindlasti sundis paljusid linnast välja, nautima sügisvärve enne karmi talve saabumist.

Lauljatarile oli see kontsert debüüdiks Toronto publikule ja kujunes meeldivaks, kohati vägagi nauditavaks muusikaliseks sündmuseks. Kontserdi kava oli huvitavalt koostatud ja väga laiahaardeline, kulgedes vanameistrite Händel'i, Bach'i, Veracini', Mozart'i ja Puccini' helindite kaudu eesti heliloomingusse, mis oli esindatud seitsme helilooja poolt: Kapp, Härma, Türnpu, Ernesaks, Pakk, Kreek ja Ardna. Kontserdi lõputsükliks olid muusikalide ja operettide valdkonda kuuluvad helindid — heliloojailt Hagemann, Friml, Gershwin ja Lehar.

Viiu Allikul on tugev, ilusa tämbriga hääl, eriti keskmistes registrites, mida ta pillavalt kasutab. Klassikute tsüklis esinenud helindid esitati tõlgitsusliku korrektsusega. Kas oli see soojakslaulmise puudusest või närvilisusest, ent kohati oli tunda intonatsioonilikke muresid ja kerget vajumist. Samas aga hulganisti toredaid momente.

Eesti heliloojate tsüklist olid nauditavamad elavad, kelmikad helindid (Ernesaksa „Kellele", Pakki „Sina oled kelm"), kus esitusele tulid kasuks lauljatari ilmsed lavakogemused, mis koos toreda tõlgitsusega andsid meeldiva lõpptulemuse.

Paraku lauljatari libisemised noodilt noodile tekitasid kohati kaebliku mulje ja asetasid diktsioonile teatud slaaviliku kõla (Kreek'i „Tule koju", Ardna „Kalurineiu laul"). Ka tuleks kasuks enama tähelepanu osutamine diafraagma kontrollile, eriti fraaside lõpunootide juures.

Tugevaimaks tsükliks kujunes viimane, muusikalide ja operettide valdkonda kuuluvaist helindeist koosnev tsükkel. Meelde jäid eriti Hagemann'i „Do not go, my love" ja Lehar'i „Lied und Csardas", milles oli ka tegev Aarne Tammisaar viiulil, loomaks mustlaslikku meeleolu.

Lisaks lauljatari südikusele ja julgusele peaks eriti esile tõstma Charles Kipperit saatjana. Charles Kipper näib iga esinemisega muutuvat paremaks, mis eriti väljendus taolise mitmekülgse ja helindite iseloomult vahelduva kava esitamises.

Pärast kombekohast lillede üleandmist kuulajaskonna tugeva aplausi saatel, laulis kunstnik kaks lisapala — Lehar'i „Vilja laul" ja ühe itaalia rahvalaulu „Vaata kuidas sinimeri ...", viimase enda isa mälestuseks.

Kõigevägevam on Vera Viiu Allikut õnnistanud mitme andega. Jääb loota, et tal jätkub tahet ja tööindu ühte neist — laulmist — edasi kultiveerida ja arendada. Tore taim on tärganud kasvama, nüüd tuleks tema eest eriti hoolitseda ja teda hellitada, et ta võtaks kasvult ja tugevuselt veel enam juurde. Selleks Vera Viiu Allikule kõige soojemad ja paremad soovid.

Kontserdi käendajaiks olid prof. K. Aun, Helmi ja Mihkel Hansen, Heino Kasak, Liina Käis, Aino Soots, Hella Vallner.

O. K.

Lasteraamat lumekuningannast ja teistest tegelastest

„Vaba Eestlane" on võimaldanud varemail aastail ajalehe lasteleheküljel avaldatud lastejuttude eriraamatuna ilmumist (Marta Sillaots „Trips, Traps ja Trull" 1983, Salme Raatma „Sinised õunad" 1984). Neile lisaks ilmus just tänavuse kooliaasta esimeseks õppepäevaks Salme Raatmalt uus raamat „Lumekuninganna ja teisi jutte lastele". Lasteraamatu on kirjastanud TES Täienduskoolide komitee, kasutades ajaleht varem kasutatud trükiladu.

Uue lasteraamatu on illustreerinud Toronto eesti noorte hulgas hästi tuntud Ingrid Piil, lisades leheküljeliste joonistustega jutustusile visuaalset efektsust. Uues raamatus, mis on saanud nime esimeselt jutult „Lumekuninganna", on kuus noortele, algkooliealistele hästi mõistetavat ja lähedast lugu noortest ja nende tegevusest ning keskkonnast, kus nad saavad esimesi elukogemusi.

See on Salme Raatma neljas lasteraamat. Autor suudab noorte vaatesuunast jutustada ja viia sellega noori eesti raamatu ja eesti keele juurde. Seda lasteraamatute autori vajalikku missiooni on ta ka äsjailmunud teoses jätkanud lootusega, et lastevanemad raamatu oma noortele kättesaadavaks teeksid.

H.

Salme Raatma

LUMEKUNINGANNA

Jutuajamine Peeter Puide'ga

Rootsis hästi tuntud Eesti päritoluga kirjanik vestleb oma tööst

„Eesti Kirjanike Kooperatiivil" on sel aastal kavas kirjastada Peeter Puide romaani „Baikali järveni, mitte kaugemale". See raamat on pealkirja all „Till Bajkal, inte längre" juba Rootsi kirjandusringides ja ka publiku seas suurt tähelepanu äratanud. „Kooperatiivi" raamat on mõeldud rootsi keelt mitte-valdavatele eestlastele, kellele oleks see esmakordseks võimaluseks Peeter Puide loominguga tutvuda.

Raamat kasutab ainestikuna muuhulgas ka Eesti ajaloo fragmente, alates 1905. aastast ja ulatudes umbes 1980-nda aastani. Muuseas sai raamat ka „Svenska Dagbladet'i" 1983. a. kirjandusauhinna.

Puide iseloomustas selle auhinna tähtsust järgmiselt: „Kui sul niisugune auhind on, siis muutub see piletiks, mille abil võid endale juba mõndagi lubada. Siis ei kahtle enam teised kirjanikud ega ka kriitikud sinu kompetentsis kirjanikuna — see auhind nagu klaarib ära, kes või mis sa oled."

„Till Bajkal, inte längre" oli rootsi publiku seas väga menukas. Puide suutis oma romaaniga mitte ainult eestlasi ja nende saatust tutvustada, vaid ka seda rootslastele väga huvitavaks teha. Nüüd kerkib küsimus: Kes on õieti Peeter Puide ja mida on ta siis kirjutanud?

Lühidalt öeldes, Puide on väljanägemiselt küllaltki kena keskealine kirjamees, kes elab Stokholmis ja kes on juba varem kaks luuletustekogu avaldanud. Need on rootsikeelsed „Överlevande" (Ellujäänud) aastal 1981, ja „Ett nät av regn" (Vihmavõrk), 1982.

Peeter Puide sündis Pärnus aastal 1938, põgenes koos emaga Saksamaale aastal 1944 ning asus hiljem Rootsi elama, kus ta taas kohtus oma põgenikust isaga. Ta on saanud oma hariduse ainult puht-rootsi koolides, kuid sellegipoolest valdab ta selgelt eesti keelt. Ta on rootsi keelde tõlkinud mitmed eestikeelsed teosed, nii proosat kui luulet.

Mul oli võimalus sel suvel Peeter Puidega Rootsis tutvuda — Metroo ajal „Metsakodus". Kuna andmed Puide kohta Põhja-Ameerikas olid väga pealiskaudsed, siis kasutasin võimalust temaga vestlemiseks, et tutvustada intervjuu kaudu tema romaani eestikeelset tõlget ka siin mandril. Intervjuus andis Puide ülevaate oma romaani sisust ja arutas ka oma loomingulisi impulsse, kaasaarvatud põhjused, miks ta rootsi keeles kirjutab. Ta andis ka ülevaate oma tõlketegevusest. Mis järgneb, on mõningad katkendid meie paarituunisest jutuajamisest.

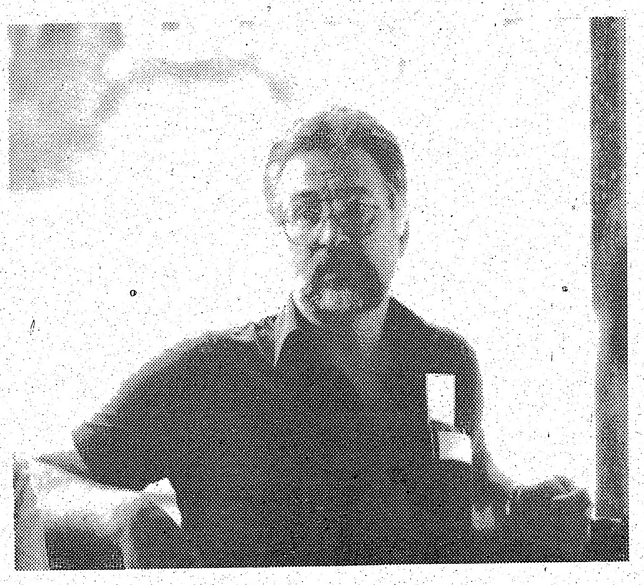

Kirjanik Peeter Puide

„Ma arvan, et Kanada eesti lugejaid huvitab kõige rohkem see, et Sa oled esimene eesti päritoluga kirjanik, kes on suurejoonelise läbimurde teinud oma asumaa-keelse kirjanduse alal."

— „Küll see niiviisi on. Praegu tõesti ei tule meelde kedagi, kes oleks seda enne teinud. Siin on küll teisi eesti kirjanikke, kes ka rootsi keeles kirjutavad, aga nende raamatud on rootsi kriitikute poolt palju tagasihoidlikumalt vastu võetud. On palju põhjusi, miks see nii on. Kuid nüüd paistab olevat esile kerkimas suur huvi Baltikumi vastu. Rootslased on hakanud 40 aasta järele avastama, et neil on rohkem naaberriike kui ainult Soome, Norra, Ida-Saksamaa, Poola ja Taani.

(Järgneb)

Prof.dr. Tõnu Parmingu loeng...

(Algus lk. 1)

Kuid impeeriumide raames hakkasid rahvusgrupid tekkima, kes iseseisvuse järele ihkasid; eriti akuutseks läks see tung uue sotsialismiõpetuse juhtimisel. Revolutsiooniline liikumine jagunes kahte harusse — üks rõhutas rahvusromantikat, teine klassivõitlust. Vene impeeriumis oli algul populismil ja suur-vene liikumisel suur osatähtsus, kuid hiljem läks seal võim üle marksistidele. Rahvusliku ja sotsialistliku revolutsiooni järelkajad kestavad praeguseni, kuid nüüd paistavad rahvusriigid ja mitte sotsialistlikule klassivõitlusele põhinevad riigid olema maailma musterriikideks.

19. sajandi algupoolel puhkesid Eesti- ja Liivimaal lahti suured rahutused, millele järgnes mitu väljarännu-lainet. Väljarännud läksid enamasti sise-Venemaale, kuid isegi Siberisse ja ka Kaukaasia mägialadele. Samal ajal jõudsid esimesed eestlased ülikoolidesse — nii Tartusse kui ka teistesse vene impeeriumi linnadesse — näiteks Riia. Ülikoolides kasvanud intelligents teadis hästi, kes nad olid. Nende kui haritud inimeste rolliks jäi rahva identiteedi taastamine, kuigi nad tihti ise kodus eesti keelt ei rääkinud. Kirjanduse ja kunsti kaudu elustati minevikku ja laenati sealt ideesid, mis rahvuslikule liikumisele uue põhialuse panid. Hakati ka uurima ja uuendama eesti keelt.

Organisatsioonid nagu „Õpetatud Eesti Selts", ajalehed nagu „Perno Postimees", „Tartu Postimees", „Sakala" ja nii edasi muutusid eestluse kantsideks. Ajajärk, mis algas Faehlmanniga ja lõppes iseseisvusega, näitab kui tähtis on intelligentsi roll rahvusliku iseteadvuse taas-äratamisel.

Sel ajal pidas eesti haritlane Wilhelm Reimann kõne, milles ta esitas kolm juhtmõtet: Eesti meel, eesti keel, eesti kirjandus! Ta õhutas kõiki eesti haritlasi neid kolme ala — või mõistet — arendama: eesti keelt rääkima, eesti meelsust pidama, eesti kirjandust lugema ja toetama. Kas tundub tuttav ja tänapäevane? küsis professor Parming.

Kuid selgus, et rahvuslikku iseteadvust saab arendada ka muul viisil kui ainult eesti keele kaudu, väitis kõneleja. Tegelikult oli meie intelligents ise kodus saksa keelt rääkiv — nad ei olnud otse eesti keele vastu, kuid nad ei pidanud maakeelt küllalt arenenuks või painduvaks, et üks intelligentsi liige selles end vabalt väljendada saaks.

Nüüd on hääli kuuldaval, ütles professor Parming, kes väidavad, et ilma eesti keeleta ei saa mingit eesti kultuuri olla. Tookord ei olnud see nii. Kuidas oleks eestlased saanud oma iseseisvust saavutada ilma nende paljude eesti soost ohvitseride ja bürokraatideta, kes tsaaririiki teenisid ja tihti kodus eesti keelt ei rääkinud — kuid hiljem siiski rahvusliku liikumisega ühinesid ja omariiklusele tublisti kaasa aitasid? Lõhenemine tekkis juba ärkamisajal, eriti vene ja saksa koolkondade vahel. Oli kuulda hääli, kes ütlesid, et eesti rahval kui sellisel ei ole mingit tulevikku ja seetõttu peaksid nad tahestahtmatult venestuma. See päästaks neid ka teise klassi kodaniku staatusest.

Õnneks ei võetud neid hääli üldiselt siiski kuulda. Intelligents hoidis eestlust alal. Kuid tänapäeval ei ole vähemalt välismail see enam intelligents, kes eestlust säilitab, vaid meie institutsioonid ja organisatsioonid. Samuti ei saa me öelda, et ka I maailmasõja ajal ja sellele järgneval revolutsiooni-ajastul oleks kõik eesti poliitilised liikumised omariiklust taotlenud. Käis äge debatt klassivõitluse ja rahvusliku võitluse osatähtsuse üle. Kolm revolutsioonilist parteid otsustasid siiski rahvuslikku võitlust toetada ja ainult neljas — kommunistid — jäid edasi oma klassivõitluse juurde. Soomes ja Venes tekkisid kodusõjad — meil Vabadussõda. Kuigi kommunistid nüüd tahavad seda tagantjärele ka „kodusõjaks" tembeldada, ei saa ajaloo taustal seda siiski tõsiselt võtta . . .

Professor Parming kinnitas, et Vabariigi lühike kestvus oli meie rahvale väga tähtis, sest see andis meile rahvusliku identiteedi ja rahvusliku iseteadvuse. Olukord praegu on rahvuslikust seisukohast siiski parem kui see oli ärkamisajal või venestamis-ajajärgul enne I maailmasõda, ütles prof. Parming.

Pärast II maailmasõda põgenes suur osa meie intelligentsist Läände, kus nad paguluses on raudselt kinni pidanud kahest põhimõttest — eesti keele ja kultuuri säilitamisest ja eesti vabaduse taastamise eest võitlemisest. Nad olid kahtlemata õigel teel ja vähemalt Stalini valitsusajal ainukesed eestluse säilitajad. See periood kestis umbes 15 aastat — kuid pärast Stalini surma muutus olukord Eestis. Eriti võiks 1956. aastat murranguaastaks pidada. Sel aastal toimus kaks tähtsat sündmust: Ungari ülestõus ja Kompartei 20. kongress. Ungari ülestõus suruti veriselt maha ja eestlased nägid, et Läänemaadelt ei ole mingit tegelikku abi loota. Samal ajal tegelikult kitas Nikita Hrustshovi paljastus-kõne parteikongressil arvamise, et on võimalik saavutada „inimnäoga kommunismi". Seepärast liitusid palju eesti noored mõne järgmise aasta jooksul komparteiga.

Nad tahtsid teha oma parima eesti rahva aitamiseks ja seepärast ei tohiks me neid alati hukka mõista.

Paguluses kahaneb meie rahva iive ja segaabielusid on palju. Demograafiliselt oleme me teiste väikeste rahvusgruppidega koos peaaegu välja suremas. Meie ühiskonna elujõulisem osa koosneb praegu juba pensionäridest. Keeleoskuse ja ka otsese päritolu suhtes langeb eestlaste arv pidevalt. Vähemus meie noortest valdab mõningal määral eesti keelt, kuid suurema osa segaabieludest sündinud laste juures on eesti keele oskus null. Nooremad eesti kirjanikud Rootsis kirjutavad juba täiel määral rootsi keeles. Meie konsul USA-s, Aarand Roos, kes on praegu 46-aastane, on kõige noorem ainult eesti keeles kirjutav kirjanik paguluses. Eesti raamatute müük on peaaegu seismas.

Eesti rahva identiteedi keskus ei ole enam paar aastakümmet olnud välismail, vaid see on nihkunud tagasi Eestisse. Kuid väliseestlastel on ikkagi veel tähtis roll, ja see on poliitiline, ükskõik siis mis keelt nad kodus räägivad.

Peale 1968. aastat, kinnitas professor Parming, taas-elustus Eestis rahvuslik vastupanu. Kuigi rahvas oli siis juba üle 20 aasta kommunistliku režiimi all elanud — nüüd on see juba üle 40 aasta — ei paista see olevat vaibunud.

Kuid rahva ja rahvuse identiteedi määritlemine on muutunud keerulisemaks kui varem. Eestis segaabieludes sündinud lapsed tihti peavad end eestlasteks ja valivad oma kodukeeleks eesti keele, kuid välismail segaabieludest sündinud laste juures on see rohkem harulduseks kui normiks. Kuid tihti on üks või kaks külaskäiku Kodu-Eestisse nende meelt muutnud ja noorukid, kes enne eesti asjadest palju ei hoolinud, lähevad nüüd vabatahtlikult demonstratsioonidele N. Liidu saatkonna ette. Nad on taibanud, mis tähendab olla ühe väikerahva liige teise, suurema rahva valitsuse all ja see annab neile indu ja tahtmist, end selle väike rahvaga identifitseerida. Seepärast ei maksaks meil oma nooremat generatsiooni, kes ehk ka enam täielikult eesti keelt ei valda, meie ühiskonnast eemale tõugata või neid meie ühiselust välja lülitada . . .

Professor Parming lõpetas oma kõne veel mõningate näidete toomisega eesti keelt mittevaldavate noorte kohta, kes siiski end eestlasteks peavad ja eestluse eest võitlevad. (Heaks näiteks on meie lehe käesolevas numbris ära toodud intervjuu Peeter Puidega, Rootsis elava ja rootsi keeles kirjutava eesti kirjanikuga. Toimetaja).

Ta lõpetas oma loengu veelkordse meeldetuletusega, et hoolimata meie siinse ühiskonna vastumeelsusest nende vastu, kes paistavad sealsete võimudega koos töötavat, ei maksaks meil neid kõiki ühesuguse liistuga mõõta. Samuti ei tohiks me oma siinsest ühiskonnast eemale tõrjuda segaabielude noori ainult selle pärast, et nad küllaldaselt eesti keelt ei valda.

Moenäitusest

(Algus lk. 1)

tehtuna, kuid kui ülikuub pealt võeti, ilmus nähtavale otse hingematvalt ilus õhtukleidi-laadi pruutkleit ebasümmeetrilise, ainult üle ühe õla ulatuva pärl-tikandusega pihaga.

Üldiselt oli palju pulmakleite, enamus neist traditsioonilises stiilis, mis olid valmistatud õpilaste endi poolt. Rõivad oleksid ehk veel paremad paistnud, oleks valgustus ja lavastus olnud hoolikamalt ette valmistatud. Samuti jättis kommentaator mõningal määral soovida — ja kommentaator on ju moenäitusel üks tähtsamaist isikuist! Kuid disainid näitasid Ellen Petersoni kooli kompetentsust ja tema õpilaste kaunis edasijõudnud eruditsiooni. Ilmselt on Ellen Peterson Fashion Institute üks Toronto eesrindlikemast moe-disaini alal.

L. T.

Soovin osta
INGLISE-EESTI ja EESTI-INGLISE SÕNARAAMATUID
Hel. 447-2529

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

Satäänist õhtukleit Ellen Petersoni „salajase naaritsastiilis" krookimisega. Foto: Lembitu Ristsoo

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

LÕIKUSTÄNUPÜHA
esmaspäeval, 13. oktoobril 1986

Esmaspäeval, 13. oktoobril 1986 EI toimu jäätmete äraviimist.

Normaalne esmaspäevane toimub teisipäeval, 14. oktoobril.

Normaalne teisipäevane äraviimine toimub kolmapäeval, 15. oktoobril.

AJALEHTEDE ja suuremate esemete äravedu EI toimu kolmapäeval, 15. oktoobril.

Säilitage oma ajalehed ja suuremad esemed kolmapäeval, 22. oktoobril, toimuvaks kogumiseks.

Pidage meeles. Torontos on 18 klaas- ja metallnõude kogumise depood. Juulikuu jooksul koguti 363 tonni ajalehti, 39 tonni klaasi ja 7 tonni plekktoose. Lähemaks informatsioonik hel. 392-7742.

Ärge pange klaasikilde ega muid teravaid esemeid plastikkottidesse.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

DELAROSA F
Kõrgekvaliteedilis
AVA
TOR
TEADAANNE
Minimaalne küte
Toronto linna majutami
(Housing By-law) on m
et iga toa temperatuur o
15. septembrist kuni 1.
kord, kus üürnikkudel o
oma kodu temperatuuri
Kui te olete üürnik ja te
piisavalt köetud, teatag
suuliselt või kirjalikult.
helistage Hoonete ja In
(Buildings and Inspecti
392-7960. Osakond on
kella 8.30—16.30. Pär
numbril 392-7149.
Michael L. Nixon, P. Eng.
Commissioner of Buildings
and Chief Building Officia
Pine Farms O
PICK YOUR
INQUI
KING 833-
PLUMBING, H
Ees
Õli-, gaasi- ja elektriahjud
• Ahjud
Tel. 275-1280
AINUKE E
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

tersoni „salajase naaritsa-
Foto: Lembitu Ristsoo

RONTO LINN

nete kogumises

NUPÜHA
. oktoobril 1986

ril 1986 EI toimu jäät-

toimub teisipäeval, 14.

raviimine toimub kolma-

emate esemete äravedu
5. oktoobril.

suuremad esemed kol-
toimuvaks kogumiseks.

on 18 klaas- ja metall-
Juulikuu jooksul koguti
onni klaasi ja 7 tonni
ormatsioonik hel. 392-

ga muid teravaid esemeid

g., F.I.C.E.
Works

DELAROSA FABRICS LTD.

Kõrgekvaliteediliste euroopa materjalide äri

KOLINUD

UUS AADRESS:
CUMBERLAND COURT MALL
TORONTO, ONTARIO
SISSEKÄIK:
99 YORKVILLE AVE.
24 BELLAIR (vahekäik)
& CUMBERLAND ST.

AVATUD 6 PÄEVA NÄDALAS
TEL.: (416) 920-9737

BATUN'i aastapäevalt. Vasakult: J. Raudkivi, EKN; dr. H. Ainso, BATUN'i esimees; W. Hough III, peakõneleja; V. Futsko, dr. A. Roos, peakonsul; J. Simonson, Rahvuskomitee esimees.

TORONTO LINN

TEADAANNE

Minimaalne küte

Toronto linna majutamise-määruste kohaselt (Housing By-law) on majaomanik vastutav selle eest, et iga toa temperatuur on vähemalt 21°C (70°F) 15. septembrist kuni 1. juunini. Ainus erand on olukord, kus üürnikkudel on võimalik ise reguleerida oma kodu temperatuuri.

Kui te olete üürnik ja te arvate, et teie korter pole piisavalt köetud, teatage sellest majaomanikule kas suuliselt või kirjalikult. Kui see ei anna tagajärgi helistage Hoonete ja Inspektsioonide Osakonnale (Buildings and Inspections Department) numbril 392-7960. Osakond on avatud esmaspäevast reedeni kella 8.30—16.30. Pärast tööpäeva lõppu helistage numbril 392-7149.

Michael L. Nixon, P. Eng.
Commissioner of Buildings and Inspections
and Chief Building Official

Batuni 20. aastapäeva bankett

Reedel, 12-nda septembri õhtul toimus Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Sekretariaadi hoones asuvas delegaatide söögisaalis (Delegates Dining Room) vastuvõtt ja bankett tähistamaks balti võitlusorganisatsiooni BATUN'i (Balti Apelli ÜRO-le) 20-ndat aastapäeva.

Banketile eelnenud kokteilivastuvõtul tervitas rohkem kui kaheksakümmet külalist BATUN'i president dr. Heino Ainso. Banketil toimis teadustajana BATUN'i endine president Ints Rupners. Söögipalvus oli leedu päritoluga paater Casimir Pugevicius'e poolt, kes juhatab New Yorgis asuva Leedu Informatsiooni Keskuse tegevust, mille üheks tähtsaks osaks on Leedus põranda all ilmuva „Leedu Katoliku Kiriku Kroonika" korrapärane inglise keelde tõlkimine ja rahvusvaheline levitamine. Seda olulist „samizdat" väljaannet on 1972-sest aastast saadik ilmunud 70 numbrit, terve rea arreteerimiste ja muude raskuste kiuste.

Pärast einet võttis sõna rahvusvaheliselt tuntud inimõiguste organisatsiooni „Freedom House" juhtiv aktivist, venelanna Ludmilla Thorne, kes on viimaste aastate jooksul mitmel korral viibinud Afganistanis, tehes seda sealse partisaniliikumise kaasabil. Ludmilla Thorne'i pingutuste tõttu on mitmed Afganistanis asuvast nõukogude okupatsiooniväest põgenenud sõdurid leidnud hiljem varjupaika Ühendriikides ja mujal.

Oma südamlikus sõnavõtus meenutas Ludmilla seda kuidas üks läti perekond oli pärastsõjaaegsel Lääne-Saksamaal päästnud tema perekonna sunniviisilisest tagasisaatmisest N. Liitu, mis juhtuski väga paljude venelastest ja teistest rahvustest põgenikega. Ludmilla oli tookord väike laps. BATUN'i banketil rõhutas ta mitmerahvuselise koostöö tähtsust võitluses ühise vaenlase — nõukogude rezhiimi vastu.

Teiseks kõnelejaks oli noor ameerika jurist William Hough, kes on hiljaaegu avaldanud põhjaliku uurimuse vägivaldsete territooriumi annekteerimiste nendest aspektidest, mis kuuluvad rahvusvahelise õiguse valdkonda. Hough'i uurimus (mis avaldati k.a. teaduslikus ajakirjas „The New York Law Journal") käsitleb selles seoses ulatuslikult Balti riikide vägivaldset inkorporeerimist N. Liitu. Ta konsulteeris oma uurimistöö käigus ka balti vabariikide diplomaatilisi esindajaid Ühendrikides ja on tuntud Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse idee sooja sõbrana. BATUN kavatseb läbi viia Hough'i uurimistöö eksemplaride levitamist asjaomastesse kätesse.

Banketil viibinud külaliste hulgas võiks nimetada järgmisi isikuid: Grenada suursaadik ÜRO juures dr. Lemuel Stanislaus, Austria ÜRO saatkonna esimene sekretär Valentin Inzko, Eesti Vabariigi konsul Ühendriikides dr. Aarand Roos, Läti Vabariigi Washingtoni saatkonna nõunik Valdemars Kreicbergs, Läti Vabariigi aukonsul Kanadas dr. Edvards Upenieks, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees Juhan Simonson, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esindaja Ado Raudkivi.

Kohalolijate enamuse moodustas muidugi BATUN'i praeguste ja varem tegutsenud aktivistide ning toetajate pere.

Teadaanne

„Canada Post" annab välja erilise 29-cendise jõulukaardimargi, mida võib kasutada ainult erilisel jõulukaardi-ümbrikul, mis tuleb müügile kõikidesse kirjutustarvete-poodidesse, teatatakse Kanada Postivalitsuse poolt. Kaartidele on posti-koodi lahtrid juba peale trükitud — saatjail pruugid sinna ainult oma koodi-numbrid sisse kirjutada. See eri-mark ja kaart on mõeldud posti-sorteerimise lihtsustamiseks, sest igal aastal saadetavat miljoneid jõulukaarte ilma postikoodita, mida tuleb käsitsi sorteerida ja mis seetõttu aeglustavad posti käiku.

Odavamad kirjamargid jõulukaartide tarvis tulevad müügile 29. oktoobril ja neid võib kasutada kuni 31. detsembrini.

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

Pine Farms Orchard, King City
PICK YOUR OWN APPLES
INQUIRIES CALL
KING 833-5459, 833-6698

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

AINUKE EESTI LILLEÄRI
AARDVARK
1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9
Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST LTD
Lilledo koju viimine.

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Soovime soodsa hinnaga heas korras pruugitud klaverit EHÄTARELE
Hel. esmasp., teisip., kesknäd.
Lelia Keerma, tel. 284-0828

Vanem proua Vancouveris otsib usaldusväärset
KEEDUOSKUSEGA ISIKUT
kes tema eest hoolitseks. Prii korter ja söök. Rahaline tasu kokkuleppel. Koristamistöödeks ja pesupesemiseks abiline olemas. Avaldused saata: H. Kurtz, 1715 Dunbar St. Vancouver, B.C. V6R 3L9. Tel. (604) 738-5847

Toronto Eesti Meeskoor pidas aastakoosoleku

Teisipäeval, 16. septembril kell 7.30 õhtul toimus Toronto Eesti Maja keskmises saalis Toronto Eesti Meeskoori korraline aastapeakoosolek, millest osa võttis 40 tegevliiget.

Koosolekut juhatas Heikki Paara ja protokollis Verner Heinar.

Vaikse leinaseisakuga mälestati möödunud tegevusaastal surma läbi lahkunud koori tegevliikmeid lauluvendi August Kiilaspead, Voldemar Mikkolat ja Valdo Hommikut.

Esimees H. Paara tänas oma sõnavõtus kõiki kooriliikmeid, koorijuhte ja naissektsiooni harmoonilise koostöö ja möödunud tegevusaasta eduka läbiviimise eest.

Sekretär V. Heinar kandis ette tegevuse aruande.

Koorijuht mag. Charles Kipper tänas kooriliikmeid elava ja innuka osavõtu eest kõigist koori ettevõtteist ja ütles, et ta hindab kõrgelt harmoonilist koostööd nii koori juhatusega kui ka laulumeestega, mis kõik on teinud koorijuhi töö meeldivaks. Ta avaldas ka headmeelt selle üle, et kooril on olnud võimalus arendada tihedat koostööd oma hõimuvendade — soome laulumeestega.

Järgnevalt oli sõna koori toetajaliikmete sekretäril Paul Juttusel, kes teatas, et toetajate liikmete nimekirjas on momendil 45 isikut, kes on möödunud aasta jooksul koorile annetanud igaüks keskmiselt $35.— ja on elavalt osa võtnud koori üritustest.

Koorivanem Ärni Käärid tänas kooriliikmeid, kes alati abivalmilt on aidanud kaasa lauluastmete ülesseadmisel ja saalide korrastamisel ürituste ajal. Kiitust ka häälterühmade vanemaile A. Kontusele, I. Sambale, J. Parmule ja V. Sibulale, kes on agaralt koorivanema korraldustele kaasa aidanud.

Majandusaruande esitas koori laekur Alver Rõika, millest selgus, et koori majanduslik läbikäik oli $29,329.86 ja et koor on majanduslikult tervel järjel omades tegevuse ülejäägina $15,288.62.

Revisjonikomisjoni esimees lv. O. Haamer luges ette revisjoni komisjoni revideerimise protokolli, millest nähtus, et kõik sissekanded olid õiged ja täpsed ja koori arvepidamine oli eeskujulikus korras ning laekur A. Rõika on oma töö hästi teinud.

H. Paara loeb ette koori juhatuse poolt väljatöötatud 1986/1987. a. tegevuskava järgnevalt:

1986. a. — 5. oktoobril kell 14.00 koori aastapäeva aktus ja seltskondlik osa, 19. oktoobril kell 9.15 ja kell 11.00 laulmine jumalateenistustel Kitchener'is, novembri alguses TEM auliikme dr. Roman Toi juubeli pühitsemise kontserdist osavõtt Toronto Eesti Majas, 23. novembril kell 15.00 TEM'i „Isamaaline kontsert" Toronto Eesti Majas, 19. detsembril kell 19.00 koori jõulupuu koos „Estonia" orkestriga Eesti Majas.

1987. a. — 14. veebruaril TEM'i poolt korraldatav koosviibimine Eesti Maja suures saalis, 22. veebruaril — laulmine Toronto Eesti Baptisti kirikus Eesti Vabariigi aastapäeva puhul, 29. märtsil kell 15.00 TEM'i Aastakontsert Toronto Eesti Majas, augustikuu keskel — koori suvepäev lv. R. Holsmeri maakodus, 1. septembril — uue hooaja avaharjutus, 15. septembril — aastapeakoosolek.

Uuteks juhatuse kandidaatideks esitati R. Kuus, V. Hejnar, E. Paju, R. Holsmer ja R. Saar.

Kinnistel valimistel said juhatuseliikmeteks V. Heinar, Robert Saar ja R. Holsmer, kuna esimeseks kandidaadiks jäi E. Paju ja teiseks R. Kuus.

Koorijuhiks kinnitati ühel häälel mag. Chrles Kipper ja abiks Eduard Tobreluts.

Repertuaarikomisjoni valiti E. Tikenberg, R. Vesi ja M. Leemet.

Koorivanemaks valiti tagasi Ärni Käärid ja abiks E. Tiilen.

Toetajate liikmete sekretäriks sai jällegi Paul Juttus ja kroonikuks O. Haamer.

Revisjoni komisjon koosneb lauluvendadest O. Haamer, A. Kontus ja P. Truupere.

Aukohtunikeks valiti tagasi E. Tikenberg, R. Vesi ja A. Kelder.

Ülestõstetud küsimuste all arutati veel koori möödunud aasta tegevust, võeti vastu otsus koori esindusvormi ühtlustamiseks ja väiksema laulugrupi — topelt või kolmekordne kvartett — moodustamiseks esinemiseks koosviibimistel. Koosolek oli tõhus ja lõppes varakult.

SÜDAMLIK KAASTUNNE EVELYNILE PEREKONNAGA TEMA ABIKAASA

FELIKS KOOP'i

kaotuse puhul

KALEV ESTIENNE VÕIMLEJAD

ARMAST

FELIKS KOOP'i

mälestavad

MEERI ja LEMBIT JÄNES

VARALAHKUNUD AKTIIVSET EESTLAST

FELIKS KOOP'i

mälestavad kurbuses sõbrad Sixmile Lake'ist:

HILDA EERME
STELLA KERSON
HILDA ja ILLAR LIPSON
VELLY ja ROBERT RAAG
ELSA VELLNER

ARMAST SÕPRA

MARGIT RIIK'i

mälestavad kurbuses

HELGA, LEMBIT ja DAGMAR SIILATS

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

Kinkige sünnipäevaks

„VABA EESTLANE"

Peapiiskopliku nõukogu kokkutulek Stokholmis

Harva kokkutulev EELK peapiiskoplik nõukogu peab 10.—12. oktoobril oma istungjärgu Stokholmis, et arutada kiriku oleviku ja tuleviku küsimusi.

Peapiiskopliku nõukogu liikmeks on peapiiskop, piiskop, teised konsistooriumi liikmed, praostid või nende kohuste täitjad, üks ilmalik esindaja igast praostkonnast ning need isikud, keda peapiiskop peab vajalikuks kutsuda. On aga ilmne, et praeguses olukorras, kus eesti pagulaskond on hajutatud üle maailma, majanduslikud ja muud raskused piiravad võimalusi sõita Stokholmi.

Seni on teada, et nüüd toimuvast istungjärgust võtavad peale peapiiskop K. Veemi osa piiskop K. Raudsepp (Kanada), konsistooriumi abipresident I. Paljak (Rootsi) ning assessorid V. Mänd (Rootsi), R. Puusepp (Rootsi), R. Reinaru (USA), V. Takkel (Rootsi), J. Vilval (Rootsi) ning A. Võõbus (USA).

Praostidest võtavad peale eelpool mainitute Reinaru ja Takkeli osa R. Kiviranna (USA), T. Põld (Lääne-Saksamaa) ja A. Taul (Kanada). Ilmikest võtavad praostkondade esindajatena osa pr. L. Svenningson (Kanada), hr. Pärt (Lääne-Saksamaa) ja W. Krüppelman (Rootsi).

Nendele lisaks võtavad veel osa EELK välisameti juhataja, õpetaja U. Petersoo (Kanada) ning külalistena abipraost E. Kägi, õpetajad J. Reesalu ja I.T. Jaagu, V. Palm ning Eesti Kiriku tegevtoimetaja E. Pütsep (kõik Rootsist).

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Leinateateid

Austraalias Thirlmeres suri 17. augustil Maria Kallas, sündinud 24. detsembril 1898 Saaremaal.

Austraalias Brisbanis suri 20. augustil Arvid Lember, sündinud 26. jaanuaril 1914 Hiiumaal.

Austraalias Sydneys suri 18. augustil Jaan Kirik, sündinud 19. veebruaril 1908 Mõisakülas.

Rootsis Göteborgis suri 10. augustil Ilmar Ligi, sündinud 22. septembril 1924 Muhus.

Rootsis Jonseredis suri 12. augustil Karl Merits, sündinud 26. jaanuaril 1904 Saaremaal.

Rootsis suri 19. juulil Minni Vaks-Eglon, sündinud 17. mail 1891.

USA-s Sunnyvale'is suri 20. augustil Oskar Säädus, sündinud 15. märtsil 1906 Võrumaal.

Tallinnas suri 22. juulil Ülo Orntlich, sündinud 30. septembril 1920 Tallinnas.

KIRIKUD

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 12. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS Ehatares. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik. Laulab koguduse segakoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

Pühap., 19. okt. kell 11 homm. kalmistupüha JUMALATEENISTUS York kalmistul N sektsioonis. Pool tundi hiljem palvus uues osas. Teenib praost E. Lepik. Laulab koguduse segakoor G. Raagi juhatusel. Laululehed. Vihmase ilma puhul peetakse mälestusteenistus kell 1 p.l. Peetri kirikus.

Korp! Rotalia vilistlast

FELIKS KOOP'i

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Armast

FELIKS KOOP'i

leinavad

TIINA ja UDO LEPPIK
RIINA REINIK-LIPP

Armast sõpra

FELIKS'it

mälestavad

LIA ja SILVER
VIVI, SUSI ja ERIK

Sügavas kaastundes abikaasale ja tütrele perekonnaga leiname

HELENE TAMM'e

HELMUTH ja AET SANDSTRÖM perekonnaga

Lahkus surma läbi meie seast meie armas kooliõde

MARGARITA RIIK

neiuna PUPPART

Mälestavad leinas kooliõed

TALLINNA L. II T. GÜMNAASIUMIST

Avaldame südamlikku tänu kõigile, kes meie kalli ema ja vanaema

LIIDIA JEEGER'i

leinatalitusest osa võtsid, teda viimsele teekonnale saatsid, ta puusärki lilledega kaunistasid ja meile isiklikult, kirjalikult ja ajalehe kuulutustega kaastunnet avaldasid.

Siiras tänu praost Andres Taulile ja organist dr. Roman Toile.

Sügavas tänutundes

HEINO ja MILVI perekondadega

R. S. KANE LTD.

Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 537-0996
IGAL ALAL

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

AVP ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Rääkitakse eesti, läti ja inglise keelt.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.—	pluss saatekulu	$45.—,	kokku	$107.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu	$23.—,	kokku	$57.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu	$11.50,	kokku	$29.50

USA-s:

aastas	$62.—	pluss saatekulu	$49.—,	kokku	$111.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu	$25.—,	kokku	$59.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu	$13.—,	kokku	$31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Reedel, 10. oktoobril 1986 — Friday, October 10, 1986

VALVEARST NÄDALALÕPUL

11., 12. ja 13. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 224-0402.

18. ja 19. oktoobril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

25. ja 26. oktoobril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

1. ja 2. novembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Sündmuste kalender

☆ 1.—31. oktoobril EKKT XXXI Aasta-sügisnäitus North York Public Library — Fairview Branch.

☆ Reedel, 10. okt. kell 8 õ. Soome Majas rock-bänd Soomest.

☆ Pühapäeval, 19. okt. kell 3 p.l. Eesti Majas mulkide koosviibimine.

☆ Pühapäeval, 19. okt. kell 3 p.l. Eesti Maja suures saalis TE Segakoori 35. aastapäeva tähistamise juubeliaktus.

☆ Laupäeval, 25. oktoobril kell 1 p.l. Ehatares E. Abistamiskomitee ja Ehatare loterii.

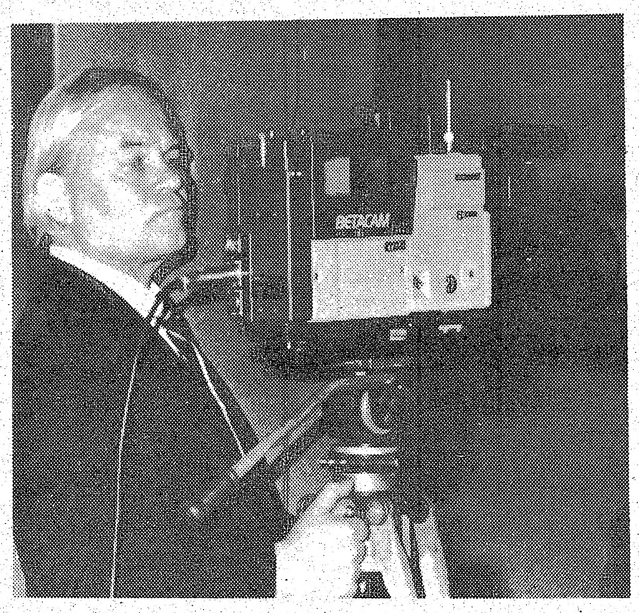

TV-mees E. Väär professor Parmingu loenguõhtul.
Foto: T. Säägi

Toronto Ülikooli küllakutse

Toronto Ülikooli hooned on külastajaile avatud laupäeval, 18. oktoobril, mil Teil on võimalus osa võtta nõndanimetatud „campuse laadast". Sel päeval on enamus ülikoolihooneid Teile avatud, muuhulgas ka:

Kunsti ja Teaduse Osakond (Arts and Science) — kella 10—12 vahel hommikul, mil Te võite vaadelda väljapanekuid ja kuulata seletusi mitmesuguste programmide kohta.

Inseneriteaduse Osakond (Engineering) — kus Te näete tuumareaktorit, võite oma lennuoskust proovida vastavate masinate abil, näete moodsate sõjaliste seadmete demonstratsioone ja veel palju muud.

Raamatukogu- ja Informatsiooniteadus (Library and Info Service) — võite näha haruldasi raamatuid, kuulata muinasjutte lastele ja vaadelda mitut laadi demonstratsioone.

Arstiteadus (Medicine) — siin võite Te imetleda uurimistöid, näha moodsaid arstiriistu- ja masinaid ja vaadelda arstide väljaõpetamise meetodeid.

Muusikateadus (Music) — kuulake kammermuusikat ja vaadelge väljapanekuid muusika alalt.

Mämedzheriteadus (Management Studies) — siin näete kompuutereid ja võite isegi nendega mängida, s.t. proovida neid programmida jne.

Tervishoid ja võimlemine (Physical and Health Education) — võite proovida ja näha kõige moodsamaid kehakultuuri- ja tervishoiuprogramme.

On ka väljapanekuid ajaloo ja geograafia-aladelt — näiteks võite lugeda ukraina-keelset sõnaraamatut ja näha ajaloolisi Kanada maakaarte. Samuti võite pealt kuulata Kanada kirjanike Joy Fielding'i, Howard Engel'i ja Irna Paris'i ettelugemisi Ülikooli raamatupoes. Spordisthuvitatuil on võimalus pealt vaatada jalgpallimatshe, krokee ja frisbee võistlusi ja muud sellist. Programmide kavandid ja Ülikooli plaanid on saadaval St. George allmaaraudtee jaamas. Kings College Circle maa-alal on püstitatud „teretulemast"-telk, kus saadaval on informatsioon, suupisted ja joogid. Päevakava algab kell 9.30 hommikul ja kestab kuni kella 5 p.l.

SILPRISTSÕNA

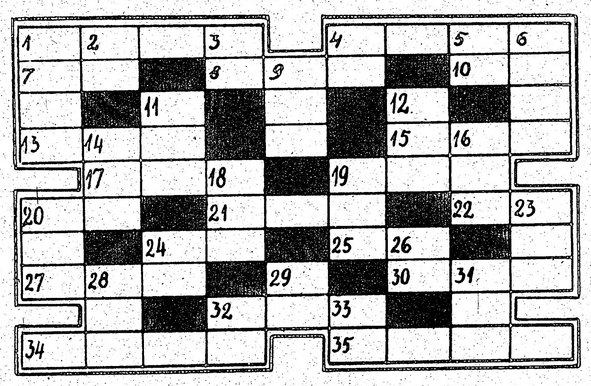

Ai — ba — ba — bii — da — ga — här — il — ja — ja — ka — ka — ka — ka — ka — kas — kas —kud — kus — la — la — la — la — la — lant — li —lo — ma — ma — ma — ma — ma — mar — nas — ne —ne —ni — nu — pa — pai — pak — pi — ra — ri — ri — ri — ru — ru — sa — sa — sa — se — sed — si — su — ta — tal — ti — ti — ti — to — va — va — val — van — ve.

Põikread: 1. Populaarne itaalia laul, 4. Eesti kirjanik — kirjandusteadlane, eesnimi ja nimi, 7. Riit, virn, 8. Jaotama, 10. Kaks saart Paldiski lähedal (Suur ja Väike), 13. USA Osariik, 15. Kõrgustik Lõuna-Eestis, 17. Ussid, 19. Teistele teadmata, 20. Mehenimi, 21. Kärsitus, 22. Raha hoiukoht, 24. Ernst Särgava teos, 25. Tulu, 27. Küla Läänemaal, 30. Putukas, 32. Killavoor, 34. Kanada provints, 35. Kaaviar.

Püstread: 1. Laiguline, 2. Juhani Aho teos, 3. Hoone, 4. Hinnata, maksuta, 5. Nimekas eesti sõjamees II maailmasõjas, 6. Marie Underi luuletuskogu, 9. Üliviisakas, kavalerlik, 11. Anti abi, 12. Soome jooksja, olümpiavõitja 1500 m jooksus 1972. a., 14. Minevikus, 16. Röövlind, 18. Väikesed helmed, klaaspärlid, 19. Suupiste, 20. Poolsaar Kagu-Aasias, 23. Katuse kandepuu, 24. Ebameeldiv „asi" kehal, 26. Hunt, 28. Väärriskivi, käändes, 29. Mehe tiitel, 31. Peenikest vihma sadama, 32. Püssipära, 33. Venelase hüüdnimi.

RISTSÕNA NR. 1311 LAHENDUS

Põikread: 1. Mart Saar, 5. Mauser, 9. Luuletus, 10. Kaloss, 12. Esimene, 13. Vedelik, 14. Ataman, 16. Sindi, 19. Etapp, 21. Nassau, 25. Embleem, 26. Paanika, 27. Saksik, 28. Taibukas, 29. Nasser, 30. Karamell.

Püstread: 1. Mölder, 2. Ruupia, 3. Skelett, 4. Alune, 6. Aiandus, 7. Soomlane, 8. Rusikaid, 11. Avanss, 15. Manama, 17. Peterson, 18. Kaabakas, 20. Peenike, 22. Araabia, 23. Tiskre, 24. Vaksal, 26. Paala.

Mihkli märkmik

STRATEEGIA

Kallid kamraadid!

Olen täna natuke sõjakas meeleolus, sest sain jälle Torontost kirja ja kuulsin, et üks kunagine semu ja kaaskannataja on mu kirjaridadesse halvakspanuga suhtunud ning lausunud, et „leht või asi, kus iga mehe lora ära trükitakse." Mina ei aja iial lora, vaid alati asjalikku juttu. Mina pole mingi lora-Mihkel, vaid Välgu-Mihkel, s.t. kirjutan ainult siis, kui vaim välku lööb. Ja sellepärast pean teile täna väikese loengu strateegiast.

Kas te, harimata matsid, üldse teate, mis on strateegia? Mul on tunne, et pean seda mõistet selgitama näite varal, nii nagu Teetsovi Sass omal ajal Baumanni Rutsile Einsteini teooriat seletas. Meil oli kodukülas suur ja tugev mees, ameti poolest sepp. Tore poiss oli, aga liiga hea südamega nagu suured mehejurakad ikka kipuvad olema. Käis teiste poistega kambas ja tegi kõik naljad kaasa, aga kaklusest ei hoolinud. Meil oli aegajalt naaberküla poistega arve teõiendamist, aga ilma sepata polnud mõtet lahingusse minna, sest tupe peale saamine oleks olnud garanteeritud. Tuli kasutada strateegiat.

Mina olin väike naga, minust veel õiget löömameest polnud, aga strateegiat tundsin juba siis hästi. Andsin videvikus sepale kärmelt üle tahi ja tegin ise sääred enne kui ta aru sai, kust see tohlakas tuli. Muidugi läks asi teise küla poiste kraesse ja sepa viha lõi lõkkele — tulevad, kuradid, rahulikule inimesele ka kallale! Lahing võideti kerge vaevaga, aga minul jäi muidugi teenetemärk saamata. Ei mina julgend seda kelleltki küsima minna.

Tulid uued ajad, kus külakaklused unustati ja võidelda tuli elu ja surma peale. Mõlema küla poisid lõid üksmeelselt kõrvuti ja kel hing sisse jäi, need on tänaseni sõbrad. Selle võitluse oleme teoreetiliselt kaotanud, kuid kel strateegiast vähegi aimu, see teab, et praktiliselt käib võitlus edasi ja meie lapselapsed kasseerivad ehk kord võidu sisse.

Kui me Hagenovi juures kinni kukkusime, siis nägime kurba pilti, et meie kuulipritsid olid torupidi maasse löödud. Ei mõistnud tollal meie ega taibanud uhked võitjad, et tugevaimad relvad jäeti meilt konfiskeerimata. Ei tulnud mõttessegi, kui suur võim on trükimustal, kui seda õigesse kohta pritsitakse. Vanka kardab seda kui vanapagan välku. Ja kõige toredam on see, et pritsi otsa polegi tarvis tema poole pöörata. Aitab sellest, kui me kirjasõna abiga oma laialipillatud rahvakillu terve ja tugeva hoiame. See fakt üksi ärritab vaenlast küllaldasel määral, et talle maohaavu muretseda.

Need mehed, kes seitungit teevad ja toimetavad, pole kesa pealt korjatud. Nemad teavad täpselt, kuidas meie rahvuslikku käru õiges roopas hoida, aga nende põli pole ka kerge. Demokraatlikul korral on ju see loll viga, et iga mats võib suur pruukida ja mida turakam ta on, seda kõvemini ta karjub. Intelligentsi arv kipub ikka olema pöördvõrdeline kopsumahuga. Kui mõni sihuke ühiskondlik oinapealuu hakkab meie „veegelet" kraavi poole tirima, siis ei aita muu kui paras korralekutsuv laks vastu lagipead.

Laksu peab andma juhtkiri, aga juhtkirjanikul on etiketi kohaselt kikilips ees ja püksiviik lõikab tuult — kuidas sa sihukeses riietuses kakled. Ei saa ja ei kõlbagi. Tuleb jälle kasutada strateegiat. Lehele kirjutatakse teine juhtkiri veel, aga see peidetakse tagaküljele ja sulevars sokutatakse mõne minutaolise parkunud pihku. Mis kikilipsuga härrasmehele ei sobi, on õliriides silgulaeva admiralile just kontimööda. Pealegi jätavad juhtkirja lugemata just need, kellele seda kõige rohkem tarvis on, aga minu ridu loeb igaüks. Ka see, kes mu jutu loraks tembeldab, ootab järgmist kirjutust suure põnevusega.

Niisiis, sõbrad, asi on selge, rahu on jälle maa peal ja ristiinimestel hea meel, aga oinad vaadaku ette. Strateegilises kalendris ei ole mihklipäeval kindlat kohta, vaid see tuleb siis, kui ühiskond seda vajab.

Tervitades

VÄLGU-Mihkel

Nalja

Suvila omanik ütles teretulemast suvilakülalistele:

— Nagu näete, olen need puud siia krundile ise istutanud ja need on veel väikesed, aga loodan, et kui te järgmisel korral neid näete, siis nad on kasvanud juba päris hiiglasteks.

☆

— Lõpuks paljastus kõrvalhüpe! Möödunud ööl hüüdsid unes Teresat, karjus vihane abikaasa oma hommiku-unisele mehele.

— Kullake, see oli vaid hobune, kellele olin kihla vedanud.

Abikaasa rahunes, aga kui mees tuli lõuna ajal koju, oli see jälle plahvatamas:

— Mis viga on, kullake?

— Siin on, see sinu hobune saatis sulle kirja!

☆

— Kas olete päris kindel, et passile nõutakse nüüd kogu kehaga fotot, imestas alasti naine pildistajale.